

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
„Слободан Бајић Паја“ П Е Ћ И Н Ц И
За период од 2022. до 2026. године

Март, 2022. године

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
„Слободан Бајић Паја“ П Е Ћ И Н Ц И
За период од 2022. до 2026. године

Март, 2022. године

САДРЖАЈ:

УВОД.....	6
О ШКОЛИ.....	10
ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА	10
ПРЕГЛЕД ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА И ЊЕГОВА НАМЕНА.....	11
ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	12
НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА	18
ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	18
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ	19
Редовна настава (обавезни, обавезни изборни, изборни наставни предмети).....	19
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	20
Пети разред и шести разред	20
Седми и осми разред	22
ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ	23
ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	24
Допунска настава	24
Додатна настава	26
ПРИПРЕМНА НАСТАВА	29
ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА	30
ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	32

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	35
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	38
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА	38
ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА КОД УЧЕНИКА - БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ, РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ И ДЕЛИКАТНО ПОНАШАЊЕ	41
ОБАВЕЗНЕ СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	44
Опште упутство за остваривање слободних наставних активности од петог до осмог разреда основног образовања и васпитања	44
Концепт и сврха слободних наставних активности	44
Животне вештине	46
Медијска писменост	49
Вежбањем до здравља	50
Цртање, вајање и сликање	52
Чувари природе	54
Музиком кроз живот	56
Сачувајмо нашу планету	58
Сачувајмо нашу планету	61
Моја животна средина	63
Уметност	65
Предузетништво	67
Домаћинство	69
Филозофија са децом	72

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	74
ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ	75
ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	77
ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	80
ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ ПРОГРАМА	80
НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ.....	80
НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ	81
ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА АКТИВНОСТИ	81
НАЧИН ВРЕДНОВАЊА И КОРИШТЕЊА РЕЗУЛТАТА ВРЕДНОВАЊА.....	81
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	82
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	85
ПРОГРАМ ОСНОВЕ БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ	87
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	89
ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	92
ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ.....	94
НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО ВАСПИТНИ РАД	96
ПРОГРАМ РАЗВОЈА ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ	96
Прикупљање података	98
Предлог за утврђивање права на ИОП	99
Право на заштиту података	100
ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ.....	103

ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	105
Оквирни план рада Тима	106
ПРИЛОЗИ:	107

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог овог школског програма.

Саставни део школског програма је и Програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно старатеља и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

На основу члана 68. Став 1. Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. Гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 – др. Закон, 10/2019, 27/2018 – др.закон 6/2020 и 129/2021), након разматрања на седници, Ученичког парламента и Савета родитеља, Школски одбор је на седници одржаној дана 14.3.2022. године донео: ШКОЛСКИ ПРОГРАМ „Слободан Бајић Паја“ Пећинци за период од 2022. до 2026. године

Основна школа „Слободан Бајић Паја“

Матични школски објект

Ул. Школска број 8 Пећинци

Седам издвојених одељења:

Попинци Ул. ЈНА бр 43

Сибач Ул.Маршала Тита бр.8

Прхово Ул. Маршала Тита бр. 2

Суботиште Ул. Партизанска бр 13

Брестач Ул. Стеве Стојаковића бр.2

Д. Товарник Ул. М. Драгутина бр.2

Огар Ул. Школска бр.3

ОШ „Слободан Бајић Паја“

Пећинци, Школска 8

Тел. Факс. 022/2436-166

Email osnovnaskola-pecinci@mts.rs

Директор школе: Милијана Срдић

Тел.022/436-213 моб. 060/75 20 700

УВОД

Школски програм израђен је за период од четири године, тј. од школске 2021/22. до школске 2025/2026. Године. За сваку школску годину приказују се измена и додаци Школском програму у виду Анекса школског програма.

Школским програмом обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе. Школски програм је јавни документ и доступан је на увид свим заинтересованим инстанцама, објављеном на интернет страници школе.

Школски програм израђен је на основу Закона о основама система образовања и васпитања, члана 61. и Закона о основном образовању и васпитању члан 27 и члан 28

Члан 27.

Основно образовање и васпитање остварује се на основу школског програма.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно другог законског заступника у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм се доноси у складу са Законом.

Национални савет националне мањине даје мишљење на школски и васпитни програм установа за које је утврђено да су од посебног значаја за националне мањине.

Поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

Школа објављује школски програм у складу са Законом и општим актом школе.

Школски програм садржи:

- 1) циљеве школског програма;
- 2) план наставе и учења основног образовања и васпитања;
- 3) програме обавезних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 4) изборне програме по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 5) програме активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
- 6) програм допунске и додатне наставе;

- 7) програм културних активности школе;
- 8) програм школског спорта и спортско-рекреативних активности;
- 9) програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања;
- 10) програм ваннаставних активности ученика;
- 11) програм професионалне оријентације;
- 12) програм здравствене заштите;
- 13) програм социјалне заштите;
- 14) програм заштите животне средине;
- 15) програм сарадње са локалном самоуправом;
- 16) програм сарадње са породицом;
- 17) програм излета, екскурзија и наставе у природи;
- 18) програм рада школске библиотеке;
- 19) начин остваривања других области развојног плана школе који утичу на образовно-васпитни рад.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

Саставни део школског програма је и програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

У оквиру школског програма, за децу и ученике који не познају српски језик, школа може да реализује и програм за стицање елементарних знања из српског језика (...)

Члан 28.

Школски програм утемељен је следећим начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

Школски програм базиран је на следећим документима:

1. Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 – др. закон, 10/2019, 27/2018 – др. Закон, 6/2020 и 129/2021)
2. Закон о основном образовању и васпитању („Сл. Гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 – др. Закон и 129/2021)
3. **Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, број 88/17),
4. Правилник о изменама и допуни Правилника о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),
5. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр 16/2018)
6. **Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),

7. **Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),
8. **Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),
9. **Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања**
10. **Правилник о допунама Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),
11. **Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања** („Сл.гласник РС – Просветни гласник“, бр. 18/2018)
12. **Правилник о измени Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),
13. **Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),
14. **Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),
15. **Правилник о допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),
16. **Правилник о измени и допуни Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20),
17. **ПРАВИЛНИК О ОПШТИМ СТАНДАРДИМА ПОСТИГНУЋА - ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА** (Службени гласник РС Просветни гласник, бр. 5/2010 од 05.07.2010. године)
18. **ПРАВИЛНИКО ОБРАЗОВНИМ СТАНДАРДИМА ЗА КРАЈ ПРВОГ ЦИКЛУСА ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА ЗА ПРЕДМЕТЕ СРПСКИ ЈЕЗИК, МАТЕМАТИКА И ПРИРОДА И ДРУШТВО** Службени гласник РС - Просветни гласник, бр. 5/2011 од 07.06.2011. године
19. **Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом**, На основу члана 77. став 13. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17 и 27/18 – др. закон),
20. **Правилник о Протоколу поступања у установи у одговору на насиље,– злостављање и занемаривање** („Службени гласник РС“, број 30/2010);
21. **Развојни план школе на период од 2015. до 2018. године**

22. Годишњи план рада школе,
23. Правилник о школском календару образовно-васпитног рада основне школе за шк. 2021/22.
24. Потреба ученика, родитеља, школе и локалне заједнице и услова рада школе.
25. Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик
26. Резултати извршеног самовредновања

О ШКОЛИ

ШКОЛА И ЊЕНА ОКОЛИНА

Школа се налази у центру Пећинаца. Повезана је мрежом улица тако да је доступна ученицима који живе у кућама које су удаљене од школе. Ученици могу у школу да долазе пешке и организованим превозом, уколико живе у околним селима. Место Пећинци се налази у централном делу Срема и представља средиште општине којој гравитира 15 села. Пећинци су повезани аутобуским линијама са свим околним местима и градовима (Београд, Рума, Стара Пазова).

Прва школа у Пећинцима отворена је 1863. године у згради општине. У њој се настава одржава све до 1894. године када је отворена нова школска зграда са две учионице и два учитељска стана. У то време школа је имала 50 ученика. Школска зграда у којој се данас одвија настава отворена је 05. октобра 1969. године.

У непосредној околини централне школе налазе се следеће установе са којима школа остварује сарадњу: Средња школа „миленко Веркић Неша“ пећинци, Предшколска уставнова „Влада Обрадовић Камени“ Пећинци, Центар за социјални рад, Општина Пећинци, Месна заједница Пећинци, ОУП Пећинци, Дом здравља Пећинци. Што се тиче културних институција ученици су упућени на коришћење садржаја које пружају: Дом културе са богатом сеоском библиотеком, Музеј хлеба-уметника Јеремије Јеремића и Радио Срем Пећинци. Такође, школа остварје сарадњу са радним организацијама: „Шим-промет“ Пећинци, „Луки-комерц“ Пећинци, „Силос“ Пећинци, Кланица „Ђурђевић“ Суботиште, „Bosch“ Шимановци...

Издвојена одељења која припадају нашој школи остварују сарадњу са Домовима културе, месним заједницама, амбулантама, Предшколским установама у свом месту али организованим превозом омогућено им је присуство свим културним дешавањима у Пећинцима.

Зграда матичне школе стара је 50 година. Саграђена је од чвртстог материјала. Због недостатка просторија извршена је надоградња школе која је намењена за ученике средње школе. Како се временом повећавао број ученика и број одељења и једне и друге школе, указала се потреба за заједничким коришћењем просторија. Сада је могуће, пошто је изграђена нова зграда за потребе средње школе да свака школа користи свој простор за извођење наставе. Тиме би ове школе оствариле квалитетнију наставу, а такође би и безбедност деце била већа.

ПРЕГЛЕД ШКОЛСКОГ ПРОСТОРА И ЊЕГОВА НАМЕНА

Намена простора	Назив радне јединице и број просторија							
	Пећинци	Доњи Товарник	Попинци	Прхово	Суботиште	Брестач	Сибач	Огар
Учионице за разредну и предметну наставу	21	6	6	6	4	4	2	2
Кабинети	3	1	-	-	-	-	-	-
Фискултурна сала са пратећим просторијама	1	1	-	-	-	1	-	-
Кабинет за информатику	1	1	-	-	-	1	-	-
Библиотека	1	1	-	-	-	-	-	-
Ћачка кухиња с трпезаријом	1	-	-	-	-	-	-	1
Зборница	1	1	1	1	1	1	1	1
Медијатека	1	-	-	-	-	-	-	-
Спортски терени	1	1	1	1	1	-	-	1

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха овог школског програма је омогућавање квалитетног образовања и васпитања, као и стицања потребних знања, вештина, ставова, навика и формирање система вредности који обезбеђују успешно сналажење у животу, из поштовање својих и туђих потреба и интереса.

Циљеви и задаци програма односе се на:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије; 4
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Школски програм израђује Стручни тим за развој Школског програма у сарадњи са Стручним већима школе.

Чланови Тима за развој школског програма су:

Милијана Срдих, директор, координатор

Слађана Бујила, помоћник директора

Марија Катић, дипл. правник, секретар школе

Маја Вукмановић, дипл. психолог

Марија Малешевић, мастер педагог

Јелена Радосављевић, дефектолог-логопед

Јована Марић, професор разредне наставе

Ивана Петошевић, професор енглеског језика

Чланови стручних већа су:

Разредна настава	
Стручно веће првог разреда:	Наташа Гојић, разредна настава Драгана Опачић, разредна настава Дубравка Козарев, разредна настава Мирјана Грубор, разредна настава Весна Пештерац, разредна настава Дијана Јовановић, разредна настава Мирјана Пераћ, разредна настава Нада Ћетковић, разредна настава Сава Мијалчић, разредна настава Анита Зеџ, енглески језик Невена Васић, енглески језик Славиша Грујић, верска настава Петар Кашић, верска настава Милан Томашевић, верска настава Ана Ђермановић Душанић, верска настава Марко Ракић, верска настава
Стручно веће за други разред:	Александра Бунчић, разредна настава Драгана Станић, разредна настава Милица Миловановић, разредна настава Бојана Гмизић, разредна настава Виолета Цвјетиновић, разредна настава Дијана Јовановић, разредна настава Бошко Марковић, разредна настава Петар Стефањук, разредна настава Наташа Исаков, разредна настава

	Анита Зеџ, енглески језик Невена Васић, енглески језик Марија Аврамовић, енглески језик Славиша Грујић, верска настава Петар Кашић, верска настава Милан Томашевић, верска настава Ана Ђермановић Душанић, верска настава Марко Ракић, верска настава
Стручно веће за трећи разред:	Маријана Јовичић, разредна настава Мирјана Јовичић, разредна настава Милица Миловановић, разредна настава Мирјана Грубор, разредна настава Александра Ковачевић, разредна настава Весна Ковачевић, разредна настава Јелена Војимировић, разредна настава Милена Харамбашић, разредна настава Зорица Стјепановић, разредна настава Анита Зеџ, енглески језик Невена Васић, енглески језик Славиша Грујић, верска настава Петар Кашић, верска настава Милан Томашевић, верска настава Ана Ђермановић Душанић, верска настава Марко Ракић, верска настава
Стручно веће за четврти разред:	Зорица Дмитрашиновић, разредна настава Бранислава Марковиновић, разредна настава Дубравка Козарев, разредна настава Бојна Гмизић, разредна настава Виолета Цвјетиновић, разредна настава

	Ана Петровић, разредна настава Бошко Марковић разредна настава, Гордана Ракић, разредна настава Наташа Исаков, разредна настава Анита Зеџ, енглески језик Невена Васић, енглески језик Дајана Кењић, енглески језик Славиша Грујић, верска настава Петар Кашић, верска настава Милан Томашевић, верска настава Ана Ђермановић Душанић, верска настава Марко Ракић, верска настава
Предметна настава	
Српски језик:	Весна Деврња, настава српског језик Маја Дошенић, настава српског језик Зорица Сретковић Николић, настава српског језик Милица Пекић, настава српског језик
Енглески језик:	Марија Зеџ, настава енглеског језика Ивана Петошевић, настава енглеског језика
Музичка и ликовна култура:	Иван Макевић, настава музичке култура Весна Луковић, настава ликовне културе
Историја и географија:	Дарија Швоња, настава историје Милан Девић, настава историје Наташа Ракић, настава географије Маја Тркуља Максимовић, настава географије

Физика и хемија:	Ђура Трудих, настава физике Надежда Чавић, настава физике Зорица Косанић Митровић, настава хемије
Математика:	Татјана Тешмановић, настава математике Јелена Глумац, настава математике Марко Спасјевић, настава математике Надежда Чавић, настава математике
Техничко и информатичко образовање и информатика и рачунарство:	Милан Наумов, настава ТИО Стеван Богдановић, настава ТИО, настава информатике Јелена Белић, настава информатике
Биологија:	Ирена Радивојевић, настава биологије Душица Батиста, настава биологије
Физичко васпитање и изабрани спорт:	Иван Стојаковић, настава физичког васпитања Милица Ђурђевић, настава физичког васпитања Зорица Бајић, настава физичког васпитања
Немачки језик:	Александар Швоња, настава немачког језика Јелена Дубајић, настава немачког језика
Верска настава и грађанско васпитање:	Петар Кашић, настава верске наставе Славиша Грујић, верска настава Петар Кашић, верска настава Милан Томашевић, верска настава Ана Ђермановић Душанић, верска настава Марко Ракић, верска настава

НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред.бр.	А. ОБРАЗОВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
Ред.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава–православни катихизис/Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ

Редовна настава (обавезни, обавезни изборни, изборни наставни предмети)

Ред.бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Пројектна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава					1	36	1	36
5.	Настава у природи	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	
Редбр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељенског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзије	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

Настава у природи – организује се у складу са одговарајућим правилником

Ваннаставне активности – школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Пети разред и шести разред

Наставни план за пети разред је почео да се примењује од школске 2017/2018.године, а за шести разред од школске 2018/2019.године.

Ред. број	А. Обавезни наставни предмети	Пети разред		Шести разред	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144
2.	Енглески језик	2	72	2	72
3.	Ликовна култура	2	72	1	36
4.	Музичка култура	2	72	1	36
5.	Историја	1	36	2	72
6.	Географија	1	36	2	72
7.	Математика	4	144	4	144
8.	Биологија	2	72	2	72
9.	Техника и технологија	2	72	2	72
10.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
11.	Физичко и здравствено васпитање	2+1,5	72+54	2+1,5	72+54
12.	Физика	-	-	2	72
УКУПНО: А		24	918	25	954
Ред. број	Б. Изборни наставни предмети				
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	36
2.	Немачки језик	2	72	2	72
УКУПНО: Б		3	108	3	108
УКУПНО: А + Б		27	1026	28	1062

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	Облик образовно-васпитног рада	Пети разред		Шести разред	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062
2.	Слободне наставне активности	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатни рад	1	36	1	36

Ред.број	Остали облици образовно-васпитног рада	Пети разред		Шести разред	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности (друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности)	1	36	1	36
3.	Екскурзија	до 2 дана годишње		до 2 дана годишње	

Седми и осми разред

Ред.број	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	4	144	4	136
2.	Енглески језик	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	1	36	1	34
4.	Музичка култура	1	36	1	34
5.	Историја	2	72	2	68
6.	Географија	2	72	2	68
7.	Физика	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	68
10.	Хемија	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	102
Ред.број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ				
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	34
2.	Немачки језик	2	72	2	68

Ред.број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	31	1116	31	1054
2.	Допунска настава	1	36	1	34
3.	Додатни рад	1	36	1	34
4.	Слободне наставне активности	1	36	1	34
Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА				
1.	Час одељенског старешине	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности (друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности)	1	36	1	34
3.	Екскурзије	До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програм обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање детаљно је приказан у облику табела за сваки предмет и разред.

Начин и поступци остваривања прописаних наставних планова и програма зависе од саме природе предмета, као и актуелног садржаја. Неки општи принципи и методе рада могле би се базирати на поступности и раду у зони наредног степена развоја детета, чиме би се стимулисало његово напредовање и одржавала мотивација. Да би се ово постигло неопходна је примена диференциране и индивидуелизоване наставе, као и осталих савремених метода наставе. Ово је посебно значајно с обзиром да наша школа реализује инклузивно образовање за ученике са сметњама у развоју.

Препоручене врсте активности у васпитно-образовном раду дате су уз наставне теме сваког образовног и изборног наставног предмета, уз начине и поступке на који се остварују наставни планови и програми. Врсте примењиваних активности ће зависити од

природе наставног предмета и садржаја, узрасних карактеристика ученика, као и специфичности одељења и индивидуални особености ученика, а такође имајући у виду особености ученика са сметњама у развоју.

ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Програм допунске, додатне наставе, ваннаставних и ваншколских активности отварају ученицима широке могућности да слободно изграде и изразе своју личност. Ове наставне и ваннаставне активности предвиђене су наставним планом и програмом као посебне активности чији је циљ прилагодити наставни програм ученицима и омогућити им његово успешно савладавање, као и потпунији развој ученикових способности.

Допунска настава

Допунска настава је организована за ученике који имају тешкоће у савладавању програма наставе. Организује се према потреби, а колико ће трајати и који ће ученици бити укључени варира током године. Ученик може бити укључен у допунску наставу једнократно, кроз дужи временски период или повремено.

Обим обраде као и дидактичко-методички поступци су више него обично под утицајем индивидуалних карактеристика ученика укључених у допунски рад. Потреба за организовањем допунске наставе утврдиће се у току редовне наставе чим се испоље тешкоће и заостајања у учењу код појединих ученика. Пре издвајања ученика за допунску наставу треба утврдити узроке и тешкоће које ученици имају у савладавању градива. У самом идентификовању ученика за које треба организовати допунски рад учествују школски психолог и педагог, предметни наставник, одељењски старешина, родитељ.

Обзиром на узроке заостајања појединих ученика у савладавању садржаја неких наставних подручја (предмета) допунском наставом се обухватају

- ученици који су због болести, породичних и других оправданих разлога дуже— одсуствовали са наставе;
- ученици који перманентно заостају и тешко савлађују наставно градиво;
- ученици који у довољној мери не познају језик на коме се одвија настава

- ученици који у току наставне године више пута у континуитету добију негативну оцену из неког предмета, а посебно ако су из тог предмета у претходном разреду показали недовољан успех или ишли на поправни испит;
- ученици који долазе из других школа, република где се програми разликују;

Приликом планирања допунске наставе води се рачуна о следећем:

- један ученик, који заостаје у савлађивању садржаја из више предмета може бити укључен у допунски рад истовремено, само из два предмета;
- допунски рад треба организовати са групом ученика или са појединим ученицима, а број ученика у групи не треба да буде већи од 10 и зависи од узрока заостајања ученика и природе садржаја наставног програма;
- група ученика за допунски рад може се образовати у оквиру једног одељења или у оквиру једног разреда;
- групе, по правилу, треба да обухватају оне ученике који имају исте проблеме и тешкоће у савлађивању садржаја неких предмета;
- састав појединих група не треба да буде сталан у току читаве године, будући да неки ученици који отклоне пропусте које су имали у праћењу напуштају их, али да се у њих укључују неки нови ученици;
- оријентационо планирати садржаје за сваког ученика и за сваку групу, водећи рачуна при томе да се допунска настава може одржавати у оквиру једног или два часа недељно.

Треба настојати да се према могућностима допунска настава организује водећи рачуна о просторним, материјалним и организационим могућностима школе, као и о томе које време најбоље одговара ученицима и наставницима, а поготову ученицима путницима. Евиденција о раду водиће се у Е дневникуДневнику. Сваки наставник на крају године доставља спискове ових ученика стручној служби са запажањима о напредовању.

Допунска настава се организује по предметима са једним часом недељно. За реализацију допнске наставе наставник припрема наставни материјал: наставне листиће, полупрограмиране или програмиране наставне садржаје за поједине ученике.

Као садржај рада допунске наставе наставник ће одабрати оне садржаје из наставног програма које поједини ученици нису сувојили у редовној настави. Решавајући тезадатке, ученици ће попунити празнине у свом знању, што ће им омогућити даље редовно

праћење наставе одређеног предмета. Ученици који имају тешкоћа у савладавању програма укључују се у допунску наставу на одређено време, док им је такав облик рада потребан.

Основни задатак допунске наставе је прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја одређеног предмета ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у савладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развоја њихових способности.

Начин реализације

- Програм редовне наставе уједно је и програм допунске.
- Уколико постоји више ученика с истим проблемима потребно је поново објаснити дати садржај.
- Примери у којима се примењују учени садржаји морају бити пажљиво одабрани.
- Што више користити очигледна средства и помагала, као и објективну реалност.
- Ако је потребно, тумачити и градиво предходних разреда.
- Осигурати довољно времена за вежбање и понављање.
- Сваки час допунске наставе мора бити максимално организован, што значи да за сваког ученика (или групу ученика) треба одредити циљеве и задатке, садржај по етапама, одабрати одговарајуће методе и облике рада, наставна средства и слично.
- Главни облик рада у допунској настави је индивидуални рад са учеником, што не значи да се по потреби неће користити и други облици рада.

Додатна настава

Циљ: омогућавање обдареним и талентованим ученицима да прошире и продубе своја знања и вештине из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и подстицање ученика на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и доприношење њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Задаци:

- задовољавање индивидуалних особености ученика, склоности, интересовања, способности за учење;
- подстицање индивидуалног развоја ученика (адекватног темпа), пре свега њихових интелектуалних карактеристика, што омогућава брже напредовање ученика;

- проширивање и продубљивање обима и садржаја појединих предмета за које ученици показују интересовања и способности;
- груписање ученика према способностима и интересовањима чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада;
- идентификовање нададарених и талентованих ученика.

Идентификација ученика извршити на основу:

- склоностима, способностима и интересовањима ученика.
- процене предметног наставника (начина рада, активности ученика);
- запажања одељењског старешине;
- мишљења родитеља;
- тестирања ученика у одељењу;

Садржаји додатне наставе полазе од редовног плана и програма, али се сходно потребама и интересовањима ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима одређених наука, и као такви важе само за ученике обухваћене овим обликом рада. Самим тим, садржаји додатне наставе су индивидуализовани, како у односу на ученика, тако и у односу на наставника.

Додатном наставом треба обухватити ученике који постижу изузетне резултате у савладавању садржаја програма, који показују интересовање за проширивање и продубљивање знања и вештина и који су обдарени и талентовани за одређене области предмета. Један ученик се по правилу, може укључити у додатну наставу само из једне наставне области, односно предмета. Међутим, уколико ученик постиже изузетне резултате из више наставних области, односно предмета може бити укључен у додатну наставу из два предмета ако они припадају сродној групи. Ученици који су обухваћени додатном наставом из једне наставне области, односно предмета могу бити ангажовани у раду једне секције, научне групе. Одељењски старешина, предметни наставник, стручна служба школе, одељењска заједница ученика школе, предлажу ученике за укључивање у додатну наставу.

Програм додатне наставе треба планирати и организовати у оквиру недељног распореда часова. Треба настојати да се додатна настава организује водећи рачуна о просторним, материјалним и организационим могућностима школе, као и о томе које време најбоље одговара ученицима и наставницима, а поготову ученицима путницима. Обзиром на примену и функцију додатне наставе наставник треба да препоручи најразноврсније облике, методе и поступке рада који ће ученицима омогућити да њихове креативне способности и интересовања максимално дођу до изражаја (индивидуални и групни облик рада, проблемска, индивидуализована и други облици наставног рада). Наставник треба да упућује ученике да самостално испитују разне појаве, да се служе литературом, приручницима, алатима и инструментима, као и да сачине белешке, анализе закључке и сл. Евиденција о раду водиће се у Е Дневнику. У оквиру додатне

наставе биће уједно и припрема ученика за разна такмичења која ће бити организована током године. Сваки наставник на крају године доставља спискове ових ученика стручној служби са запажањима о напредовању.

Начин реализације:

- обогаћивање наставних садржаја
- ранији упис у школу
- акцелерација
- диференцијација наставних садржаја и прилагођавање ученику
- менторска настава где ће сам ученик моћи да предлаже садржаје на којима ће радити
- упућивање и укључивање у рад других институција, универзитета, стручних друшава, центара, истраживачких и сл
- стварање што више могућности за учениково истраживање и откривање са циљем задовољења учениковог мотива за сазнавањем и успехом
- пружити могућност даровитим ученицима да што чешће решавају сложене проблеме и притом доживе успех и радост у раду
- поучавање и учење уз помоћ медија, међу којима значајно место заузима компјутеризована настава
- изванучионична настава и рад на пројектима, огледи, демонстрације, рад на терену
- интегрисана настава - рад на истом садржају кроз више наставних предмета (кординисано деловање и сарадња више наставника)
- проблемски задаци у којима ученици сами бирају начин решавања и сложеност
- подршка оргилалним решењима

Програм допунске и додатне наставе биће приказан табеларно по разредима и предметима у Прилозима.

ПРИПРЕМНА НАСТАВА

Припремну наставу школа организује за ученике који су упућени на поправни испит. Обавезна је за сваког наставника који ради са ученицима од 4. до 8. разреда, а на крају године има ученике који нису са успехом савладали програм његовог предмета. Припремна настава се организује пре почетка испитног рока, најмање пет радних дана са по два часа дневно за сваки предмет.

Наставници српског / матерњег језика, математике, биологије, историје, географије, физике и хемије организују и реализују припремну наставу за завршни испит са ученицима 8. разреда. Поред појачаног рада на систематизацији градива основне школе у току наставне године, током зимског распуста, припрема се реализује и 10 дана пре полагања испита са најмање два часа дневно.

Часови предметне наставе у 4. разреду одвијају се ради упознавања ученика са наставницима који ће им предавати у 5. разреду. По један час у сваком полугодишту држе сви предметни наставници у одељењима која ће преузети у наредној школској години.

Активности	Време реализације	Начин реализације
Израда плана припремне наставе	септембар	Израда плана припремне настав у складу са извештајима са иницијалног тестирања на почетку школске године
Мотивисање ученика	октобар	Разговор са ученицима о важности припремне наставе за завршни испит
Реализација часова	октобар-јун	Индивидуални приступ у оквиру мањих група
Процена области укључених у припремну наставу и корекција	март/април	Пробни завршни –анализа, Корекција планова уколико је потребно
Праћење ефеката	мај-јул	Закључне оцене на крају године, број бодова на завршном испиту

ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

Оцењивање ученика регулисано је Законом о основама система образовања и васпитања и правилницима који прописују две врсте оцењивања: сумативно и формативно. (чл. 72. Закона о основама система образовања и васпитања).

Сумативне оцене се добијају и из контролних или писмених радова, тестова, усменог испитивања, самосталних или групних радова ученика. Оцена је јавна и саопштава се ученику одмах по спроведеном поступку оцењивања, са образложењем. На почетку школске године наставник, ради планирања рада и даљег праћења напредовања ученика, процењује степен развијености компетенција ученика у оквиру одређене области, предмета, модула или теме од значаја за наставу у тој школској години. Резултат иницијалног процењивања не оцењује се бројчано, али се ученику даје повратна информација о постигнућима.

- Контролни тестови који трају дуже од 15 мин морају се најавити пет дана унапред;
- Уколико више од половине ученика добије јединицу на писменој провери знања, он се аутоматски поништава, држи се обавезна допунска настава и провера се понавља;
- У случају великог броја негативних оцена и честог понављања писмених провера знања због негативних оцена на нивоу одељења, директор може наставника да пошаље на додатно стручно усавршавање;
- Оцена мора да се унесе у дневник осам дана од провере, у противном се поништава;
- Свака сумативна оцена унета у дневник је од истог значаја и урачунава се у аритметичку средину при закључивању оцена;
- У току часа наставници имају право да ђацима задају петнаестоминутни тест чија оцена не улази у дневник. То је само рекапитулација онога што су деца усвојила у току претходних 30 минута тог часа, и спада у формативну оцену;
- На сајту школе јавно мора да буде објављен распоред контролних и писмених задатака;
- На оцену из владања не могу да утичу остале оцене;
- Оцене закључује одељенско веће на предлог предметног професора;
- Закључна оцена не може бити мања од аритметичке средине свих сумативних оцена из дневника (не урачунава се закључна оцена на полугодишту)!
- Приликом оцењивања уважавању се индивидуалне разлике, образовне потребе, узраст, претходно постигнуће ученика.

Формативно оцењивање, јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутом степену развоја компетенција ученика. Саставни је део процеса наставе и учења и садржи повратну информацију наставнику за даље креирање процеса учења и препоруке ученику за даље напредовање и евидентира се у педагошкој документацији (педагошкој свесци) наставника. Формативне оцене се дају и уписују у педагошку свеску на основу односа ученика према раду, активности на часу, урађених домаћих задатака, вођења свеске на часовима, учешћа у групним радовима, пројектима...ове оцене се зову формативне, јер утичу на формирање сумативне оцене. На основу података прикупљених формативним оцењивањем могу се извести сумативне оцене које се уносе у књигу евиденције о образовно-васпитном раду (у дневник).

Постоји много форми и алата погодних за формативно процењивање рада ученика. То подразумева задатке као што су на пример, есеји, развој постера, коришћење електронске поште, виртуелни групни рад, Скајп или Вибер интервјуи, ППТ, истраживачки задаци, ученички портфолио.

Током учења на даљину, наставници могу ученицима прослеђивати тестове и контролне вежбе путем друштвених мрежа, електронском поштом или путем платформе, а урађене радове ученици могу на исти начин враћати наставницима да их прегледају и евентуално оцене. Поред тога, наставници коришћењем алата за прављење упитника и квизова могу да креирају кратке тест форме са задацима вишеструког избора и кратког одговора.

Један од начина за формативно оцењивање у условима учења на даљину јесте електронски портфолио (е-портфолио) ученика који представља збирку ученичких радова која приказује резултате које је ученик постигао кроз разне активности у наставном процесу, на пример есеји, постери, фотографије, видео и аудио записи, уметничка дела које је креирао ученик.

Оцењивањем у школи процењује се оствареност прописаних исхода и стандарда постигнућа, а за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом прилагођених циљева, садржаја и исхода у савладавању индивидуалног образовног плана.

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Културне активности школе остварују се на основу програма културних активности.

Културне активности обухватају. Прославу дана школе, почетак и крај школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Прославе школских и државних празника, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања за ученике организује се у школи или у установама културе.

Циљеви и задаци културних активности школе	Врсте активности	Начин реализације
- упознавање, доживљавање и оспособљавање за тумачење одабраних књижевних, позоришних, филмских, ликовних, музичких и других уметничких остварења из српске и светске баштине. -развијање љубави према матерњем језику и потребама да се он негује и унапређује, -развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности, -развијање потребе за књигом, способности да се њом ученици самостално служе као извором сазнања, навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељенске, школске, градске), поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама,	Читање Писање Рецитоване	Литерарни конкурси Посета библиотеци, учлањење (школска и градска) Дневник прочитаних књига Такмичење у рецитовању Прославе поводом Дана школе Прослава Светог Саве Драматизација текстова и извођење на различитим манифестацијама и

-формирање критичког односа према уметничким делима и мотивисање да процењују уметничка дела, своје и туђе ликовне радове; -мотивисање да прате културне и уметничке манифестације путем различитих медија, да посећује изложбе, музеје, легате, локалитете... и мотивисани за различите видове учешћа у културним и уметничким активностима; -развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности; -развијање осетљивости за музичке вредности упознавање музичке традиције и културе свога и других народа. - неговање способности извођења музике (певање/свирање); - стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука; - упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа; - оспособљавање ученика за извођење хорских композиција различитих жанрова и карактера домаћих и страних композитора; - развијање љубави према музици и подстицање на посећивање позоришних представа, опера, балета и других културних манифестација; - усмеравање ученика на маштовито и неконвенционално решавање ликовних и других проблема, развијање креативног мишљења; -неговање стваралачког изражавања чиме се подстиче развој самосталне и самосвесне личности детета; - развијање солидарности и другарства међу ученицима различитих узрастних група, способности за сарадњу и тимски рад;	Организовање и учешће на школскимприредбама-хор, социјалистичка и групна извођења; припрема сценографије и изложби Учешће на различитим манифестацијама у и ван школе.хор, солистичка и групна извођења; припрема изложби Учешће на различитим ликовним конкурсима и	Укључивање у различите културне активности организоване унутар локалне заједнице (Ватрогасни дом, Предшколска установа, Месна заједница...)
---	---	--

- неговање народне традиције и сарадња са локалном заједницом.	ликовним радионицама Естетско уређење школског простора Посета различитим институцијама културе (позоришне представе, концерти, галерије, музеји...)	
--	--	--

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, разоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насења, наркоманије, малоленичке деликвенције, школа у оквиру школског програма, реализује и програм школског спорта, којим су обухваћени сви ученици.

Школа је дужна да, у оквиру програма школског спорта, заједно са јединицом локалне самоуправе, организује недељу школског спорта најмање једном у току полугодишта.

Недеља школског спорта обухвата такмичења свих ученика у спортским дисциплинама прилагођеним узрасу и могућностима ученика.

Спорт доприноси хармоничном физичком васпитању детета, припрема га за напор у физиолошком погледу, помаже одржавању пропорције између физичког и психичког оптерећења, учествује у изградњи његове воље и карактера, учи га фер-плеју, има улогу у социјализацији детета и олакшава друштвено прилагођавање. Друштвено васпитање треба такође да буде усмерено ка изграђивању

умешности коришћења свог слободног времена у младости и у зрелом добу. Да би се човек бавио спортом целог животога, треба да развије одговарајуће навике и склоности још од детињства.

Спортске активности у школи одвијају се кроз: часове физичког васпитања, слободне активности, кросеве, школска и ваншколска спортска такмичења, спортске активности од значаја за друштвену средину, приредбе и друге друштвене активности на плану физичке културе.

Спортске активности у наредној школској години одвијаће се кроз рад секција и учешће ученика на такмичењима и митинзима. У школи ће радити гимнастичка, одбојкашка и фудбалска секција. Ученици ће учествовати на такмичењима из тих спортова. Затим учествоваће на Фрушкогорском маратону, организованом кросу за све ученике у школи, као и спортском дану нанивоу школе. Планира су и такмичења на нивоу разреда у појединим спортовима-рукомет, фудбал, одбојка и кошарка.

СПОРТСКА АКТИВНОСТ	ВРЕМЕ И МЕСТО ОДРЖАВАЊА	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
Атлетска секција (припрема за јесењи крос)	једном недељно, школски терени у Пећинцима, трим стаза- СЦ „Суваца“	Наставници физичког и здравственог васпитања
Јесењи крос	школски терени у Пећинцима	Наставници физичког и здравственог васпитања у сарадњи са наставницима школе
Фудбалски турнир за дечаке и девојчице – одељенска такмичења	школски терени у Пећинцима	Наставници физичког и здравственог васпитања
Фудбалска секција (припрема за такмичење)	једном недељно, школски терени у Пећинцима,	Наставници физичког и здравственог васпитања
Мали фудбал (Општинско такмичење)	по календару савеза за школски спорт Срема и олимпијско васпитање Србије	Наставници физичког и здравственог васпитања
Одбојкашки турнир за дечаке и девојчице – одељенска такмичења	школски терени у Пећинцима	Наставници физичког и здравственог васпитања

Оdboјкашка секција (припрема за такмичење)	једном недељно, школски терени у Пећинцима,	Наставници физичког и здравственог васпитања
Оdboјка (Општинско такмичење)	по календару савеза за школски спорт Срема и олимпијско васпитање Србије	Наставници физичког и здравственог васпитања
Рукометни турнир за дечаке и девојчице – одељенска такмичења	школски терени у Пећинцима	Наставници физичког и здравственог васпитања
Рукометна секција (припрема за такмичење)	једном недељно, школски терени у Пећинцима,	Наставници физичког и здравственог васпитања
Рукомет (Општинско такмичење)	по календару савеза за школски спорт Срема и олимпијско васпитање Србије	Наставници физичког и здравственог васпитања
Кошаркашки турнир за дечаке и девојчице	школски терени у Пећинцима	Наставници физичког и здравственог васпитања
Кошаркашка секција (припрема за такмичење)	једном недељно, школски терени у Пећинцима,	Наставници физичког и здравственог васпитања
Кошарка (Општинско такмичење)	по календару савеза за школски спорт Срема и олимпијско васпитање Србије	Наставници физичког и здравственог васпитања
Атлетска секција (припрема за пролећни крос)	једном недељно, школски терени у Пећинцима, трим стаза - СЦ „Суваца“	Наставници физичког и здравственог васпитања
Пролећни крос	школски терени у Пећинцима	Наставници физичког и здравственог васпитања
Пешачење у природи	фрушка гора – Фрушкогорски мартон	Наставници физичког и здравственог васпитања
Такмичења вишег ранга	по календару савеза за школски спорт Срема и олимпијско васпитање Србије	Наставници физичког и здравственог васпитања

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

У складу са међународним документом Конвенција о правима детета и документима које је усвојила Влада Републике Србије:

- Национални план акције за децу;
- Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије је објавило:

-Посебан протокол за заштиту деце и ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, којим је прецизирана улога свих који су укључени у живот и рад школе.

На основу овог Протокола школа је формирала **Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања** који је израдио овај програм рада.

Циљ програма:

Остваривање и развој безбедног и подстицајног окружења у образовно-васпитним установама чиме се остварује право сваког детета да буде заштићено од свих облика насиља.

Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
Даље увођење у праксу посебног протокола за заштиту деце и ученика од дискриминације, насиља, злостављање и занемаривање у образовно васпитним установама	Истицање основне идеје Протокола, подсећање на кораке у поступању, шематски прикази на огласној табли и на видним местима у школи	Задужени чланови тима и секретар школе	Август, септембар
Обезбеђење простора у којима бораве ученици унутар школе и у њеном непосредном окружењу унапређивање нивоа безбедности физичке средине (стазе, прилази, дворишта, сала за физичко, спортски терени, осветљење)	Поправке оgrade, замена прозора и уградњи ПВЦ столарије, уклањање потенцијално опасних физичких препрека, дежурство ученика	ШО, Савет родитеља, НВ	Септембар, октобар
Смањивање познатих и потенцијалних ризика (маркирање ризичних периода у години, у дану, периодично) и различитих активности са повећаним ризиком-екскурзије, турнири, такмичења, одржавање матуре, празници...	Планирање, предвиђање, спровођење заштитних мера	Запослени	Током године
Упознати ученике да препознају и пријаве конфликтне ситуације, запослени да превентивно делују а родитељи адекватно реагују.	Организовање обуке у свим ОЗ и на нивоу школе	Одељењске старешине, запослени, Савет родитеља	Септембар, октобар
Донети школска правила уз партиципацију свих актера: у свим ОЗ и на нивоу школе, јавна промоција школских правила	Организовање обуке у свим ОЗ и на нивоу школе	Одељењске старешине, запослени, Савет родитеља	Септембар, октобар
Измена и допуна школских докумената, правилника: допуна Школског развојног планирања и ГПР превентивним активностима у складу са ОАП Измене и допуне Правилника о безбедности, Правилника о васпитно-	Израда правилника	Секретар школе и чланови стручних већа	Август, септембар

дисциплинским мерама, Правилника о понашању			
Обезбеђивање партиципације ученика у превенцији насљља. Формирати вршњачке тимове за заштиту и вршњачку подршку. Увести координатора за рад са вршњачким тимовима обуком за вршњачку медијацију.	Обука	Дечји савез, Ђачки парламент	Септембар, октобар
Укључити различите садржаје образовно васпитног процеса за превенцију и заштиту ученика кроз наставне и ваннаставне активности: организовати заједничке акције у школи за промоцију школе као безбедног места. Иницирати отварање клуба родитеља (форум родитеља) у оквиру школе.	Разговор, договор	Сви запослени, родитељи	Током године
Обезбедити превентивну и заштитну улогу школског спорта и спортских активности у заштити ученика	Увођење етичког кодекса у спорт и спортске активности, увођење фер-плеј турнира и такмичења у школски спорт	Наставници физичког васпитања	Током године

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА КОД УЧЕНИКА – БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ, РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ И ДЕЛИКАТНО ПОНАШАЊЕ

Циљ програма је да омогући ученицима и свим заинтересованим субјектима усвајање знања о штетним утицајима дрога, али и осталих психоактивних супстанци на елесно, душевно и социјално здравље, као и да подстакне развој специфичних животних вештина које су протективни фактори за болести зависности (примарна превенција). Програм се заснива на основним принципима превентивног образовања: развојно прилагођен, развија животне вештине, примена техника и метода активног учења и наставе, обухватност, континуираност, холистички приступ и комплементарност. Он обухвата низ усклађених и међусобно повезаних мера и активности које се предузимају са циљем да се спречи настанак болести зависности и осталих поремећаја у понашању.

Делинквентно понашање је поремећај понашања којим се директно крше моралне и правне норме друштвене заједнице. **Асоцијално понашање** је поремећај у понашању који се манифестује непостојањем интересовања за друштвени живот, суженим кругом пријатеља, лошим квалитетом интерпесоналних комуникација и односа, и уопште пасивношћу и незаинтересованошћу индивидуе за свет који је окружује. Асоцијална особа за разлику од делинквентне не чини противдруштвене радње, већ се дистанцира од друштва.

Осетљиво самопоуздање адолесцената може бити окидач за појаву склоности ка једном од наведених ризичних понашања. Циљ програма превенције ризичног понашања јесте да се кроз усвајање одређених знања, метода и техника, усвоје здрави обрасци понашања и ојача самопоуздање код ученика. Важан фактор деловања је укључивање родитеља ученика, установа од значаја, локалне средине и шире друштвене заједнице.

ОБЛАСТ ПРЕВЕНЦИЈЕ	ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	УЗРАСТ УЧЕНИКА	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ	Програм „Здраво одрастање“	I –IV	Радионице	Наст.разредне наставе,ППП служба
	Презентација неке конкретне теме	III -VI	Видео презентација, разговор , задаци	Наст.разредне наставе, ППП служба
	Предавања стручних лица	VI-VIII	Предавање уз ППТ презентацију	Психолози, лекари
	Вршњачка едукација	VII,VIII	Предавање, разговор, дискусија	Ученици мед.шк
	Активности у оквиру ЧОС-а Бачког парламента	VII, VIII	Уређење зидних новина, израда паноа, припрема и реализовање предавања од стране ученика	Ученици, наставници, стучњаци-консултанти
	Предавања за родитељ, радионица „3:О“	-	Предавање, дискусија, радионичарски рад	Стручна лица, ОС, ППП служба
РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ	Промене у пубертету- физичке и спихичке	III -VI	Предавање, разговор, виде о ППТ презентација	Настт. Раредне наставе, ППП служба, мед. Служба
	Хигијена у пубертети	III -VI	Предавање, развоговор, видео и ППТ презентација	Мед. Служба Дома здравља
	Оноси међу половима и репродуктивно здрављњ	VII- III	Предавање, разговор, видео и ППТ презентација	Мед. Служба Дома здравља
АСОЦИЈАЛНО И ДЕЛИНКВЕНТНО ПОНАШАЊЕ	Како се понашама и како нас други виде и сл. теме	I-VI	Реализација теме за ЧОС	Наст. Разредне наставе

	Вршњачко насеље-предавање стручних лица	VI- VIII	Предавање разговори, видео и ППТ презентација	Психолог Саветовалиште за младе
	Анкетирање ученика, истраживање о појави насеља у школи	IV -VIII	Анкетирање, обрада података, анализа, презентација рез. Предлагања мера	ПП служба. ОС директор
	Хуманитарне, волонтерске, алтруистичке активности	I –VIII	Различите акције. Организовање, спровођење, објављивање резултата	Ученици, наставници родитељи
	Спортске активности, учење понашању на спортским догађ.	IV- VIII	Спортски сусрети унутар школе и са другим школама	Ученици, наставници родитељи
	Предавање за родитеље о превенцији ризичног понашања	-	Предавање, размена, дискусија	Стручна лица Центар за соц.рад

ОБАВЕЗНЕ СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Опште упутство за остваривање слободних наставних активности од петог до осмог разреда основног образовања и васпитања

Концепт и сврха слободних наставних активности

Слободне наставне активности (у даљем тексту СНА), су део плана наставе и учења који школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученици у сваком разреду, од петог до осмог, бирају један од три програма СНА који школа нуди што значи да ће сваки ученик током другог циклуса основног образовања и васпитања похађати четири различита програма. Ученици и њихови родитељи се пре избора упознају са понуђеним програмима на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, лифлета и др. Одабрани програми СНА су за ученика обавезни а успех се изражава описном оценом и не утиче на општи успех.

Иако се за неке СНА може направити природна веза са одговарајућим обавезним предметима не треба их посматрати као неку врсту њиховог проширивања или продубљивања. У њиховом остваривању наставник се ослања на ученичка и школска и ваншколска знања и искуства. Програми СНА нису намењени само некој групи ученика као што су нпр. ученици који се спремају за такмичење или им је потребна додатна подршка у учењу. Сврха СНА је да допринесу остваривању општих исхода образовања и васпитања, развијању кључних и општих међупредметних компетенција потребним за сналажење у свакодневном животу. Осим тога, подршка су професионалном развоју ученика који на крају основне школе доносе важну одлуку о наставку школовања у контексту новог концепта средње школе у којој се полажу општа и стручна матура. И на крају, мада не мање важно, СНА доприносе бољем упознавању ученика и њиховој сарадњи, јер се остварују у групама састављеним од ученика из различитих одељења.

Програми СНА садрже циљ, компетенције, исходе, теме, кључне појмове садржаја, упутство за дидактичко-методичко остваривање и оцењивање ученика. Поред шест програма који су припремљени од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања и шест програма која су припремила стручна друштва, школа може ученицима да понуди и друге програме које је самостално припремила по истом моделу, као и програме изборних предмета који су реализовани до доношења новог плана и програма наставе и учења (нпр. *Народна традиција* и *Шах*).

Програми СНА које је припремио Завод дати су у две групе. Прву чине програми намењени ученицима 5. и 6. разреда, а другу 7. и 8. У првој групи су *Вежбањем до здравља*, *Животне вештине* и *Медијска писменост*, а у другој *Предузетништво*, *Моја животна средина* и *Уметност*. Стручна друштва су за ученике 5. и 6. разреда припремила *Цртање сликање и вајање*, *Чувари природе*, *Музиком кроз живот* и *Сачувајмо нашу планету*, а за ученике 7. и 8. разреда *Домаћинство* и *Филозофија са децом*.

Начин остваривања програма и улога наставника

Програми СНА су тако конципирани да фаворизују активност ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе.

Сваки појединачни програм СНА садржи дидактичко-методичко упутство које, заједно са овим општим упутством, даје комплетну слику о природи конкретног програма и његовом остваривању.

Програми СНА реализују се комбиновањем различитих техника рада са ученицима, као што су: презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима, гледање и анализа видео прилога, креативне радионице, рад у групи на платформама за учење, повезивање са вршњацима из других школа или држава, гостовања стручњака, учење у другим установама, посете разним дешавањима, укључивање у акције... Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је превасходно у томе да уведу ученике у тему, представе им кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују. Уколико је потребно може се користити модификовано кратко предавање које држи наставник или ученик.

Због природе програма и чињенице да се у сваком разреду похађају другачије СНА увођење ученика у тему је изузетно важно. Наставник треба кратко да представи сваку тему користећи разноврсне материјале које је унапред припремио/ла (филмови, слике, приче, новински текстови...), а који имају функцију мотивисања ученика. Избор подстицаја треба да одговара не само теми већ и узрасту ученика. Дobar уводни материјал се препознаје по томе што је код ученика изазвао радозналост, потребу да о томе разговарају, постављају питања, истражују, предлажу...

Концепт СНА не базира се на коришћењу уџбеника који су посебно за њих припремљени. Напротив, ученици се подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички однос. Циљ је јачати ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развијају компетенције за рад са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабривати да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије, интервју и др.

Праћење, вредновање и оцењивање

У складу са чланом 61. *Закона о основном образовању и васпитању* и *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању* (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

Имајући у виду концепт програма СНА, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа остварује се на различите начине. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати.

Наставници могу да припреме материјале које ће користити за процењивање знања, вештина, ставова, пре и након обраде неке тематске целине ради објективности утврђивања ученичког напретка. Могу се користити и презентације ученика, продукти њиховог рада, писање есеја или резултати на тематским квизовима.

Током школске године наставник пратити и вреднује и друге показатеље напретка као што су нпр. начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.

Животне вештине

Циљ учења слободне наставне активности *Животне вештине* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Одговоран однос према здрављу Компетенција за целоживотно учење Сарадња Решавање проблема	– на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; – проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; – критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину;	ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ Вештине критичког мишљења, решавања проблема, доношења одлука. Организационе вештине и вештине управљања временом. Социо-емоционалне вештине: сарадња, комуникација, асертивност, решавање сукоба, препознавање сопствених и туђих емоција, превазилажење стреса.

Одговорно учешће у демократском друштву Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	– јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин; – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин; – организује своје свакодневне активности на продуктиван начин; – препозна опасности и адекватно реагује; – разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; – тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; – процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; – повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама; – образложи значај солидарности са људима у невољи; – аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи;	ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ Култура безбедности и надлежности за смањење ризика од катастрофа. Климатске промене и заштита животне средине у контексту културе безбедности. Општа безбедност: безбедност у саобраћају; знаци опасности и упозорења (зрачење, биолошка опасност, ЕОС – експлозивни остаци рата, запаљиво, хемијски производи). План комуникације и евакуације у случају несреће. Елементарне непогоде: пожари, земљотреси, поплаве, екстремни метеоролошки услови. Безбедност на води. Прва помоћ.
	– искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста; – наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама;	

	– доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; – разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима; – наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; – наброји и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова; – разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води; – наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.	
--	---	--

Медијска писменост

Циљ учења слободне наставне активности *Медијска писменост* је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; – упоређи основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; – опише и анализира своје медијске навике; – разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; – деконструише једноставније примере медијских порука; – одговорно креира једноставније медијске садржаје. – критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; – наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача. – разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;	ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА И Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијске навике (<i>Мој медијски дан</i>). ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ Медијски садржаји као конструкти стварности. Деконструкција и конструкција медијских порука. ОГЛАШАВАЊЕ Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова). Профит као циљ оглашавања. тицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу. МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ

	– идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; – препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; – вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; – препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.	Комуникација у дигиталном окружењу. Поузданост и веродостојност информација на интернету. Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја. Вредновање и селекција доступних информација. Персонализована претрага на Гуглу. Анализа апликација на мобилном телефону. Зависност од мобилних телефона.
--	---	---

Вежбањем до здравља

Циљ учења слободне наставне активности *Вежбањем до здравља* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Рад са подацима и информацијама – Дигитална компетенција – Решавање проблема	– дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље; – упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање. Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање. Када не треба вежбати.

– Сарадња – Одговоран однос према здрављу – Одговоран однос према околини – Одговорно учешће у демократском друштву	– има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању; – препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; – поштује еколошка правила у средини где вежба; – правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости; – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета; – доведе у везу вежбање са правима детета;	Вежбање и имунитет. Значај вежбања на чистом ваздуху. Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ. ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ Исхрана као извор енергије. Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање. Гојазност и мршавост – ризици и компликације. Како и где се информишемо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати. Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти. Правилна исхрана пре и после вежбања. ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД Идеал физичког изгледа некад и сад. Правилно држање тела и физички изглед. Претерана употреба дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед. Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед. У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вежбање.
--	--	--

	– аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту; – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.	Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.
--	---	--

Цртање, вајање и сликање

Циљ учења слободне наставне активности *Цртање, вајање и сликање* је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама	– црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала; – црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником;	ЦРТАЊЕ Својства линија. Врсте цртежа. Цртачке технике.
		ВАЈАЊЕ Својства облика. Стилизовање облика. Вајарске технике.
		СЛИКАЊЕ

Одговоран однос према здрављу	– обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик;	Примарне, секундарне и терцијарне боје.
Одговоран однос према околини	– обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу;	Локални тон.
Сарадња	– наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа;	Сликарске технике.
Дигитална компетенција	– обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником;	
Предајимљивост и оријентација према предузетништву	– изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу;	
Одговорно учешће у демократском друштву	– обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику;	
	– разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор;	
	– чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада;	
	– учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице.	

Чувари природе

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства. – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета; – активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета;	УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ Биодиверзитет и његов значај. Истраживање биодиверзитета непосредне околине. Мапирање врста. ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА Лековите биљке. Самоникле јестиве биљке. Зачинске биљке Аутохтоне расе и сорте. Значај биљног покривача. Утицај климатских промена на живи свет. ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ Угроженост врста. Значај опрашивача. Утицај пестицида на живи свет.

Преузимљивост и оријентација ка предузетништву Естетичка компетенција	– повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе.	ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ Природни ресурси. Рационална употреба енергије. Рационална употреба воде. Понашање у природи. Заштићене природне вредности. Позитиван и негативан утицај човека на животну средину.
---	--	--

Музиком кроз живот

Циљ учења слободне наставне активности *Музиком кроз живот* је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.

Одговоран однос према здрављу	– примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;	
Одговоран однос према околини	– учествује у манифестацијама;	
	– користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи;	
	– примењује технике правилног дисања у свакодневном животу;	
	– препознаје говор тела, свој и своје околине;	
	– контролише покрете користећи концентрацију;	
	– сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости;	
	– процени сопствене могућности у примени телесних перкусија;	
	– самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане;	
	– контролише сопствене покрете у циљу боље координације;	
	– својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу;	
	– критички анализира своје и туђе извођење;	
	– истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога;	
	– објасни и примени различите технике критичког мишљења;	
	– самостално поставља питања везана за дату тему;	
		ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.
		КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема.

	– аргументовано искаже утисак о слуханим делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;	Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења. Музичка критика. Анализа композиције Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.
--	---	--

Сачувајмо нашу планету

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред	Пети	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција	– наведе основне појмове о животној средини; – наведе примере утицаја човека на животну средину;	ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ Основни појмови из области животне средине. Утицај човека на животну средину.

	– разврстава изворе загађења; – истражи изворе загађења у локалној средини; – наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину; – уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка; – разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету;	Смањење загађења од отпада. БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета. Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета. Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.
--	--	--

	– ради у тиму, размеђује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета.	
--	---	--

Сачувајмо нашу планету

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред	Шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	– дефинише појмове и разуме разлике између појмова географски омотач, животна средина и природна средина; – наведе примере повезаности и условљености литосфере, атмосфере, хидросфере и биосфере у оквиру географског омотача; – наведе принципе одрживог развоја; – уочи активности човека које доприносе одрживости животне средине; – уочи узрочно последичне везе између активности човека и промена у животној средини;	ОДРЖИВОСТ, ЖИВОТНА СРЕДИНА И УТИЦАЈ ЧОВЕКА Дефиниције географског омотача, животне средине и природне средине. Узајамна повезаност у оквиру географског омотача. Утицај човека на одрживост животне средине. Спровођење акција – заштита и одрживост животне средине. ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА ОДРЖИВОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Глобалне промене у животној средини и њихове последице. Смањење емисија штетних гасова. Заштита од буке.

Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – процени и упореди различите утицаје човека на потрошњу ресурса и одлагање отпада; – истражи изворе загађења у локалној средини; – анализира узроке и последице загађења у локалној средини – разврстава глобалне промене, упореди их и процени њихов утицај на животну средину – кроз решење пројектних задатака идентификује разлоге, узроке и последице емисије штетних гасова; – класификује изворе буке у локалном окружењу; – наведе и аргументује могућа решења за заштиту од буке; – класификује објекте геонаслеђа; – издвоји критеријуме за издвајање објеката геонаслеђа као репрезентативних примера геодиверзитета; – учествује у дебати о одрживом понашању у заштићеном подручја; – графички прикаже промену броја заштићених биљних и животињских врста Србије у одређеном временском периоду; – препозна на карти заштићена подручја из наше земље која имају међународни значај;	Комунална хигијена (акција). Рециклажа (акција). Спровођење акција – одговоран однос према одрживости животне средине. ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТИ НЕЖИВЕ ПРИРОДЕ Одговоран однос према геолошкој, геоморфолошкој, хидролошкој разноврсности и разноврсности климе и земљишта. Геонаслеђе. Заштићена подручја. Заштићена подручја од међународног значаја. ОДГОВОРАН ОДНОС ПРЕМА РАЗНОВРСНОСТИ ЖИВОГ СВЕТА Заштићене биљке Србије. Заштићене животиње Србије. Теренска вежба: посета резервату природе. Спровођење акција – обележавање Дана планете Земље, Светског дана заштите животне средине, Светског дана вода.
---	---	---

	– образлаже разлоге заштите појединих биљних и животињских врста у Србији; – развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету; – формулише истраживачки задатак кроз рад у групама; – прикупи информације релевантне за истраживање; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити и очувању животне средине.	
--	---	--

Моја животна средина

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

Разред	Седми или осми	
Годишњи фонд часова	36 или 34	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља;	ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија.

Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика. Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина. 3Р правила. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ Извори енергије. Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије. Предности и недостаци обновљивих извора енергије.
---	--	---

Уметност

Циљ учења слободне наставне активности *Уметност* је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред	Седми или осми	
Годишњи фонд часова	36 или 34	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај;	ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборицина, традиционална теговажа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови) Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)

Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.	ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика. Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност. Музичка критика и интервју.
---	---	---

Предузелништво

Циљ учења слободне наставне активности *Предузелништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Разред	Седми или осми	
Годишњи фонд часова	36 или 34	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Комуникација	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите;	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге.
Рад са подацима и информацијама	– на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;	Декларација производа.
Дигитална компетенција	– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности;	Уговорна обавеза за услугу.
Решавање проблема	– повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања;	Остваривање права потрошача.
Сарадња	– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;	СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности.
Одговорно учешће у демократском друштву	– се укључи у иницијативе које се покрећу у школи;	Професионална оријентација.
Одговоран однос према здрављу	– разликује особине лидера и менаџера;	Професионални развој.
Одговоран однос према околини	– одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука;	Форма и функција CV и мотивационог писма.
Естетичка компетенција	– планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије);	Концепт целоживотног учења.
Предузимљивост и оријентација ка предузелништву		ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство.
		УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА

– учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свог тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.
---	--

Домаћинство

Циљ учења слободне наставне активности *Домаћинство* је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Разред	Седми или осми	
Годишњи фонд часова	36 или 34	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење	– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству;	САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА Домаћинство.
Комуникација	– преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика;	Организација домаћинства.
Рад са подацима информацијама	– користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања;	Породица, односи и потребе у породици и њихово усклађивање. Формирање здраве породице.
Дигитална компетенција	– користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања;	Фазе породичног живота.
Решавање проблема	– учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази;	Култура као начин живота и културно наслеђе.
Сарадња	– анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства;	КУЛТУРА СТАНОВАЊА Породично домаћинство на селу и у граду.
Одговорно учешће у демократском друштву	– правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу;	Породица и домаћинство.
Одговоран однос према здрављу		Функционалне целине домаћинства и њихове улоге.
Одговоран однос према околини		Технички апарати у домаћинству.
Естетичка компетенција		Безбедност у домаћинству. Уређење домаћинства и околине у градској и сеоској средини.

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране;	Економично коришћење и потрошња воде у градском и сеоском домаћинству. Уштеда енергије у домаћинству. Хемијска и микробиолошка исправност воде. Отпадне воде у домаћинству. Основни хигијенски захтеви домаћинства. Прикупљање, сортирање и одлагање отпада у домаћинству. КУЛТУРА ОДЕВАЊА Улога одеће и обуће у животу човека. Природни и вештачки материјали, њихова својства и употреба у домаћинству. Одржавање одеће, кућног текстила, и декоративног плана у домаћинству.
	– правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства;	Одржавање и чишћење природних и вештачких материјала. Организација складиштења кућног текстила, обуће и одеће. Рециклажа кућног текстила и одеће. КУЛТУРА ПОНАШАЊА Планирање и расподела буџета. План набавке и избор артикала. План и припреме за путовање. Правила понашања у превозним средствима, у граду и на путовању. Савремена средства комуникације и претраживање различитих информација.

	– процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.	СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА Значај воде за одржавање хигијене. Средства за личну хигијену. Козметичка средства. Кућна апотека. Материјали за опремање домаћинства Одржавање домаћинства Отпадни материјали у домаћинству. ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ Хранљиви састојци и животне намирнице. Класификација животних намирница према пореклу (биљне и животињске), улози у организму (енергетска, градивна, заштитна и регулаторна) и саставу. Енергетска вредност намирница. Потребе за састојцима хране зависно од узраста, занимања, пола, спољашње средине, здравственог и физиолошког стања организма. Рационална исхрана човека. Принципи рационалне исхране. Законски прописи, правилници о намирницама и квалитету хране. Последице неправилне исхране. Припремање хране, начини обраде намирница.
--	---	---

		Хигијенски услови приликом припремања хране. Одлагање, чување и конзервисање намирница. Апарати и машине за припремање, чување и обраду хране и намирница Загађујуће супстанце хране и мере заштите Адитиви Органска и ГМО храна Култура исхране и понашање за трпезом: послуживање и узимање хране, стоно посуђе и прибор. Национална кухиња и кухиње у свету.
--	--	---

Филозофија са децом

Циљ учења слободне наставне активности *Филозофија са децом* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.

Разред	Седми или осми	
Годишњи фонд часова	36 или 34	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	Кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Сарадња Решавање проблема	– критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин	Појам добра/зла Појам уметности Појам правде

Одговорно учешће у демократском друштву	– јасно изрази сопствене мисли и осећања	Појам слободе
Рад са подацима и информацијама	– практикује интелектуалну отвореност и радозналост	Појам среће
Дигитална компетенција	– уважава релевантне аргументе	Појам толеранције
Комуникација	– практикује толеранцију и разлике у мишљењу	Појам вршњачког насиља
Одговоран однос према околини	– искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа	Појам истине/лажи
Естетичка компетенција	– сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин	Појам живота
	– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања	Појам времена и простора
	– развије осетљивост за социјални и културни контекст	Појам пријатељства
	– учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања	Појам храбрости
	– преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу,	Појам Бога
	– усвоји интелектуалне врлине истинољубивости	Појам човека
		Појам мудрости и знања
		Појам света
		Појам природе
		Појам једнакости и различитости
		Појам љубави

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

НАСТАВНА ТЕМА/САДРЖАЈ	АКТИВНОСТ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	МЕСТО РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ДРУШТВЕНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	Квизови	октобар	школа	Чланови Стручног већа
	Уређење учионице	Септембар, јануар	школа	Чланови Стручног већа разреда
	Уређење дворишта, сађење садница и украсног биља	Новембар, март	Школа, школско двориште	Чланови Стручног већа
	Новогодишњи маскенбал	децембар	школа	Чланови Стручног већа
	Ускршњи вашар	април	школа	Чланови Стручног већа
КУЛТУРНО АКТИВНОСТИ	Позоришне представе	новембар, април	Дом културе	Чланови Стручног већа
	Биоскоп	септембар	Дом културе	Чланови Стручног већа
	Приредбе	мај, јун	Дом културе, школа	Чланови Стручног већа
	Припрема за такмичење у рецитовању	октобар	школа	Чланови Стручног већа
	Припрема програма за прваке	новембар , мај	школа	Чланови Стручног већа
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	Акција „Друг другу“	октобар, април	школа	Чланови Стручног већа
	Прикупљање одеће и школског прибора за децу из материјално угрожених породица	септембар, фебруар	школа	Чланови Стручног већа
	Учешће у акцијама Црвеног крста	октобар, март	школа	Чланови Стручног већа
	Учешће у прикупљањима срдастава за децу оболелу од ретких болести	фебруар	школа	Чланови Стручног већа
	Учешће у хуманитарним акцијама заједнице добрих људи и Христове цркве	октобар, мај	школа	Чланови Стручног већа

СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	Пешачки излети	април, мај		Чланови Стручног већа
	Крос	октобар, април		Чланови Стручног већа
	Значај спорта за здравље	Фебруар, март	школа	Чланови Стручног већа
	Игре без граница, спортски турнири, полигони спретности	Новембар, мај, јун	школа	Чланови Стручног већа

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Циљевима образовања и васпитања предвиђено је да школа обезбеђује за све ученике, између осталог, оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву, оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, развојем савремене науке, економије, технике и технологије.

Реализација програма ПО оствариће се кроз пројекат **Професионална оријентација на прелазу у средњу школу**, који има за циљ успостављање функционалног и одрживог програма професионалне оријентације за ученике/це који завршавају основну школу.

Програм професионалне оријентације конципиран је на основу процесног, динамичког, петофазног модела професионалне оријентације. По овој концепцији, **основни циљ програма професионалне оријентације је подстицање развоја личности ученика/ца до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада.**

Планирано је да реализација пројекта почне обуком нових чланова школског тима за примену програма ПО, а затим следи у току школске године имплементација програма ПО са ученицима 7. и 8. разреда, у складу са моделом имплементације који тим и школа изабери. Након тога, у току школске године, са ученицима који путем анкете убу изразили интересовање за овакав вид подршке, ће се реализовати радионице и реални сусрети са светом занимања.

Концепт програма ПО остварује се кроз пет модула:

1. самоспонзаја – препознавање сопствених птенцијала, спремност за постигнућа и склоности преко одговарајућег осмишљавања наставе и учења;
2. информисање о занимањима и каријери . припрема расположивих информација о занимањима на структурисан начин или информација које тек треба развити, да би се омогућила информисана одлука о избору занимања;
3. упознавање са путевима образовања- мрежом школа. Познавање путева образовања и каријере који води ка остварењу жељеног занимања;
4. реални сусрети са светом рада – преко анкетирања представника занимања, стручне праксе и предузећима („обука за упознавање“) и распитивања у предузећима спровођење текста за жељено занимање; реални сусрети са светом рада и опробавање у појединим занимањима;
5. доношење одлуке о избору школе и занимања – самостално, промишљено и одговорно доношење одлуке о избору школе или занимања.

Професионална оријентација подразумева **укључивање и међусобно повезивање свих актера** који имају пресудну улогу и утицај на развој личности ученика и на процес доношења одлука при њиховом избору занимања и остваривању професионалног развоја: родитељи, наставници, стручни сарадници, лекари, стручњаци при Националној служби за запошљавање и други.

Носиоци активности и реализације програмских задатака професионалне оријентације су: школски психолог и педагог, одељенске старешине и предметни наставници.

Реализација програмских задатака из области професионалне оријентације остварује се у оквиру садржаја редовне наставе, додатне аставе, слободних активности, а сви задаци из овог подручја биће уграђени у планове рада наставничког, одељенског и стручних већа, савета родитеља, школског одбора и ученичког парламента.

Осим ових активности у оквиру програма „Професионална оријентација на преласку у средњу школу“, редовне активности односе се на информисање ученика завршног разреда о систему средњошколског образовања, анкетирање њихових интересовања, анализа

результата и процена колико су ученички избори зрели и утемељени на реалности. За ученике који из разних разлога не могу да одлуче у коју ће се средњу школу уписати, организује се групно тестирање способности, особина личности и професионалних интересовања, да би се на основу тих резултата реализовало индивидуално саветовање.

Родитељи ученика су укључени у све активности професионалне оријентације. На родитељским саставницима и индивидуалним консултацијама родитеља се упознају са значајним чињеницама – могућностима уписа, истемом средњег школовања, перспективама одређених занимања, потребом усклађивања ових података са карактеристикама и успешношћу њиховог детета. Осим тога, значајно је учешће родитеља у активностима на упознавању света занимања од стране ученика, односно организовању реалних сусрета ученика са светом рада, било да је то гостовање родитеља на часовима и приказ сопственог занимања или организовање посета ученика њиховом предузећу.

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	ПОКАЗАТЕЉИ
Мотивисање и стицање знања за здраво понашање, ставове и навике, уз потпун обухват здравствено-васпитним активностима школске деце, школског особља, родитеља	Здравствено васпитање спроводити организованим и системастским радом са школском децом, школским особљем, родитељима на унапређењу, заштити и очувању здравља, мотивацији и стицању знања и вештина за здраве стилове живота	Број одржаних састанака, предавања, трибина и сл. за ученике, родитеље и наставнике (уз навођење обрађене тематике и броја присутних ученика)
Упоређивање и неговање здравих стилова живота стимулацијом физичке активности, правилне и	Снимање стања и истраживањем ставова, знања и понашања у вези са здрављем и здравим стилима живота.	Присуство фактора ризика по здравље ове популације групе: правилна исхрана и проблем

уравнотежене исхране, здравог друшевног развоја и избегавање доношења штетног по здравље	Развијање здравих ставова, навика и понашања и избегавање понашања штетног за физичко и душевно здравље, обезбеђивањем благовремених и узрасту примерених информација из различитих извора: стручна предавања здравствених радника, вршњачка едукација, радионице, упућивање на друге изворе	гојазности /неухрањености, других поремећаја у исхрани; пушење, употреба алкохола, коришћење дроге; деликвентно понашање; ризично сексуално понашање
	Ангажовање у реализацији корективне гимнастике уз систематско физичко вежбање у оквиру редовне наставе, ваншколских активности, спортских такмичења, укључујући и обуку непливача.	
Заштита и унапређење репродуктивног здравља, хуманизација односа дечака и девојчице (односа међу половима)	Саветовалишни рад са адолесцентима оба пола на хуманизацији односа и очувања и унапређењу репродуктивног здравља. Предавања и радионице здравствено-педагошке тематике	Број и садржај предузетих активности, обухват ученика
Адекватном исхраном, другим мерама и континуираним праћењем раста, развоја и стања ухрањености деловати превентивно и/или смањити број деце која су под здравственим ризиком	Систематски лекарски прегледи ради праћења раста, развоја, зхрањености и издржавственог стања, као и раног откривања поремећаја здравља школске деце вршити у I, III, V и VII разреду основне	Реализовани систематски прегледи од стране школских педијатара и специјалиста
Обавезном вакцинацијом обухватити најмање 95% популације школске деце предвиђене према календару вакцинација	У оквиру садржаја систематског, односно контролног прегледа.	Вакцинисано најмање 96% ученика

Контролни лекарски прегледи обављају се, у складу са законом, и код: -ученика пре одласка на рекреативну наставу, зимовање , летовање; -ученика завршних разреда основне школе ради проф. оријентације	Дан када се у школи обављају систематски и други превентивни прегледи трега прогласити „Даном здравља“ Офталмолошким прегледима Аудиолошки преглед Испитивање мишићно-коштаног система	Обављени сви планирани контролни прегледи у координацији са Домом здравља и надлежним педијатрима и специјалистима.
У складу са законом обезбедити адекватне услове за школовање деце са тешкоћама у развоју и побољшање квалитета њиховог живота	Пружањем додатне подршке ученицима са сметњама у развоју, индивидуализацијом или спровођењем ИОП-а. Уклапање физичких баријера. Пружање социјалне подршке.	Редовну наставу похађају ученици са сметњама у развоју
У складу са законом обезбедити побољшање хигијенско-санитарних и услова у школи, уз адекватну опремљеност учионица до минимума који чува и унапређује здравље школске деце и обезбеђује успешно праћење наставног програма	Спровођење хигијенско-санитарног надзора и у сарадњи са школским особљем , обезбеђење неопходних услова у школама, школским кухињама и објектима за исхрану ученика, са предлогом и праћењем спровођења мера санације	У школи се користи сиправна пијаћа вода, санитарни чворови, регулисана је диспозиција отпадних материјала. У школском дворишту постоје обезбеђени контејнери за одлагање смећа. Редовно се врше санитарни прегледи радника кухиње.

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ ПРОГРАМА

- сарадња Центра за социјални рад и школе у пружању социјалне заштите ученика
- пружање помоћи ученицима с поремећајима у понашању, те ученицима с евидентираним прекршајима – примена психолошких тестова, савдостоавни рад, предлог мера
- пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из дефицијентних породица или породица с проблематичним односима прављењем плана заштите ученика
- упознавање и прћење социјалних прилика ученика
- утврђивање социоекономског статуса родитеља
- упућивање родитеља на начине остварења права
- учућивање родитеља на извршење родитељских обавеза

НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

- директор школе
- стручни сарадници
- одељенске старешине и наставници
- правна служба школе
- радници Центра за социјални рад
- родитељи

Носиоци активности детектују и идентификују социјални пробем, те информише путем дописа раднике Центра за социјални рад који на основу налаза и мишљења школе, одлазе на тере, преиспитују породичну ситуацију и уз помоћ различитих законских мера пружају социјалну заштиту ученицима и њиховим породицама.

НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ

Начин реализације активности се одвија најпре у школи где стручни сарадници уз сарадњу учитеља, старешина и наставника детектују социјални проблем независно од тога да ли је повезан с понашањем ученика или чланова његове породице. Стручни сарадници тада путем дописа обавештавају Центар за социјални рад, који предузимају мере из свог делокруга рада – одлазе на терен, преиспитују породичну ситуацију, обављају информативне разговоре с ученицима или члановима њихових породица. Када утврде потребне чињенице реализују одређене социјалне и законске мере и пружају социјалну заштиту ученицима и њиховим породицама. У циљу ефикасније сарадње школе и Центра за социјални рад могућ је и долазак радника Центра за социјални рад у школу, где се даље формира заједнички тим за заштиту ученика који први лични план заштите ученика и ради на његовој реализацији.

ВРЕМЕНСКА ДИНАМИКА АКТИВНОСТИ

Опсервација и идентификација ученика с одређеним социјалним проблемима се у школи одвија свакодневно. У почетку стручни сарадници проблем покушају решити уз сарадњу родитеља (службеним позивима у школу и информативним разговорима), а уколико нема резултата, по потреби током школске године, шаљу дописе Центру за социјални рад те тиме укључују Центар у решавање одређеног проблема.

НАЧИН ВРЕДНОВАЊА И КОРИШТЕЊА РЕЗУЛТАТА ВРЕДНОВАЊА

Праћење резултата спроведених мера и поступака се састоји од праћења и вредновања промена у понашању ученика и уклањању социјално угрожавајућих и ризичних фактора из социјалне околине ученика. Врло важна повратна информација Центра за социјални рад школе, односно благовремена узајамна комуникација.

АКТИВНОСТ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	МЕСТО И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Коришћење кухиње без надокнаде	Социјална заштита сиромашних ученика и ученика чији су родитељи избеглице	школа	-током године
Набавка уџбеника, школског прибора	Социјална заштита сиромашних ученика и ученика чији су родитељи избеглице	школа	-током године
Набавка одеће и обуће	Социјална заштита сиромашних ученика и ученика чији су родитељи избеглице	школа	-током године
Одлазак на излете и екскурзије	Социјална заштита сиромашних ученика и ученика чији су родитељи избеглице	школа	-током године
Физичка, емоционална и социјална зрелост	Одељењске заједнице	Одељењски старешина	-током године
Праћење процеса прилагођавања новоуписаних ученика	Одељењске заједнице	Одељењски старешина, стручна служба	-током године

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Очување природних ресурса обухвата и упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике.

Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине-локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине.

Основно начело еколошког образовања и васпитања изражено је у захтеву да еколошко образовање не буде само информисање и да знања која ученици стичу не буду само на нивоу обавештености, већ да читав живот у образовним установама буду у сагласности са еколошким захтевима. Еколошка свест се не састоји само од знања, већ и од емоционално-вољне компоненте које је врло битно, јер знања без уверења и практичне делатности не значе много.

Наставни програм у млађим разредима основне школе предвиђа посебне садржаје из области заштите и унапређивања животне средине у више предмета. Ипак, највише су заступљени у наставним предметима Свет око нас у првом и другом разреду и Природа и друштво у трећем и четвртном разреду основног образовања и васпитања. Изборни предмети у првом циклусу основног образовања и васпитања чију основу чине садржаји из екологије је наставни предмет Чувари природе.

Еколошки садржаји у старијим разредима основног образовања и васпитања (од 5 до 8 разреда), односно у другом циклусу основног образовања су заступљени кроз наставне предмете природних наука: биологије, географије, хемије и физике. Осим тога, у свим разредима кроз часове одељенског старешине, активности Дечијег савеза, Ђачког парламента, разматраће се теме и спроводити акције које за циљ имају очување животне средине.

Поред наведених, садржаји са темама из екологије, реализују се кроз слободне и факултативне активности. У такве активности спадају додатна настава из природних наука, секција (млади хемичар, млади биолози, млади географи, „живи кутак), као и кроз рекреативну наставу у машиним разредима. Неке активности: Еко акције, Еколошки кутак, Еколошки излет, Еколошке радионице, обележавање значајних датума.

Циљеви и задаци кроз програм предмета биологије су: да се ученици упознају са појмом еколошке средине и њеним значајем, упознају еколошке услове и њихов значај за живи свет: да схвате систем еколошке организације у природи и односе у њима; схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику односа материје и енергије; схвате значај еколошке равнотеже за одржање екосистема; упознају основне типове екосистема и животне услове у њима; развијају еколошку свест и еколошку културу; схвате положај и улоге човека у биосфери.

РЕД. БРОЈ	АКТИВНОСТ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	МЕСТО И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1.	Избор најуређеније учионице и додела зеленог листа.	директор школе, еколошка патрола, одељењске старешине, ученици	Октобар-новембар
2.	Сакупљање секундарних сировина и дистрибуција. Јесења и пролећна акција (папир и електронски отпад)	директор школе, одељењске старешине, учитељи, родитељи, ученици	Новембар, Април
3.	Уређење ентеријера и екстеријера сталном акцијом озелењавања школског простора	Учитељи, наставници, одељењске заједнице, помоћно особље	Континуирао током године
4.	Еколошке манифестације-организовање на нивоу општине	Учитељи, наставници, ученици.	јун
5.	Организовање еколошке изложбе и презентација	Стручно веће природних наука	Континуирао током године
6.	Учествовање у локалним еколошким пројектима у сарадњи са локалном самоуправом (акције: пошумљавање, чишћење...)	Ученици и наставници	Октобар-јун

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње са локалном самоуправом, који чини део школског програма.

Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе.

ОБЛАСТ САРАДЊЕ	АКТИВНОСТИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
Културна активност школе	Прослава поводом Дана школе Прослава Светог Саве Дечја недеља-наступ, Мини-тини фест Посета изложбама Активности Дечјег савеза Обележавање Дан победе над фашизмом, Приредба поводом пријема ђака првака у Дечји савез, Укључивање у различите културне активности организоване унутра локалне заједнице	Припрема и реализација приредби, представа, демонстрација знања и вештина Гостовање на различитим манифестацијама у локалној заједници Организовање изложби, књижевних сусрета, приредби на којима ће школа угостити представнике локалне заједнице	Школа у сарадњи са следећим установама локалне заједнице: Дом културе, КУД, удружења, локалитети у Купинову Ватрогасни дом, Предшколска установа, Месне заједнице Дом здравља Полицијска станица

Школски спорт и спорстке активности	Рад спортских секција, организовање спортских сусрета, такмичења, манифестација Спортска недеља	Реализовање заједничких спортских активности	Спортско удруЖЕЊА У Пећинцима, друге основне школе, родитељи
Заштита од насиљас и безбедност у школи	Превентивне активности, информисање сих актера, гостовања стручњака у школи, предавања која држе обучена лица из ПУ, интервентне активности Центра за социјални рад, размена информација са лекарима Дома здравља	Кроз разговоре, дискусије, трибине за ученике, наставнике, родитеље, видео и ППТ презентације, учествовање, непосредно или кроз ученичке организације у доношењу правила и кодекса; размена са Центром за соц.рад и Домом здравља	Стручњаци ван школе који раде на превенцији, родитељи ученика, полицијска управа и друге надлежне службе, Центар за социјални рад, Дом здравља
Ученичке организације	Рад Дечијег савеза, Ђачког парламента, Вршњачки тим	Реализација различитих акција, упознавање са начином функционисања локалне самоуправе	Месна заједница, дечије организације, родитељи ученика
Професионална оријентација	Информисање свих актера, анкетање професионалних намера и интересовања ученика, тестирање способности, личности, праћење процеса доношења одлуке, упознавање света занимања	Давање информација, упућивање на друге изворе, комуникација, размена радионичарски рад, водђење портфолија, реализација посета предузећима као реални сусрет ученика са светом занимања	Школска управа, менторске школе, Национална служба за запошљавање, родитељи ученика, Новосадски сајам разна предузећа Канацеларија за младе
Здравствена и социјална заштита	Дан чистих руку, Светски дан здравља, превенција болести зависности, акција борбе против дијабетеса и друге активности у области здравствене и социјалне заштите	Предавања, трибине, вршњачка едукација, организовани систематски прегледи, едукација у области здравствене и социјалне заштите за зученике, наставнике и родитеље	Дом здравља специјалистичке службе, Саветовалиште за маладе, Центар за социјални рад

Хуманитарне и друге акције	Акција помоћи болесном другу, акције прикупљања одеће и обуће, прикупљање књига, волонтерски рад	Кроз рад ученичких организација, предлоге одељењских заједница, организовање и спровођење акција	Црвени крст, хуманитарна удружења, родитељи ученика, месна заједница
Унапређење услова рада школе	Естетско уређење и оплемењивање простора школе.учионице, ходници, школско двориште, набавка и унапређење наставних средстава	Осмишљавање, планирање, спровођење акције	Родитељи, представници локалне самоуправе, заинтересовани успешни привредници
Реализација пројеката, Развојног плана школе и сл.	Укључивање у пројекат у вези са органском исхраном; спровођење активности у оквиру школског развојног плана	Осмишљавање, планирање активности и реализација Пројеката; састанци Тима за развојно планирање и одговарајуће планиране активности	Локална самоуправа, удружења грађана, Месна заједница, родитељи ученика, Школска управа, различите институције

ПРОГРАМ ОСНОВЕ БЕЗБЕДНОСТИ ДЕЦЕ

Циљ програма:

Стицање нових и унапређивање већ постојећих знања, вештина и ставова ради подизања безбедносне културе ученика четвртог и шестог разреда основне школе.

Задаци:

- развијање сарадње и партнерства са локалном самоуправом;
- ширење знања из области безбедности ученика;
- изградња јасних ставова у погледу насиља, дрога, злоупотребе интернета и других безбедносних ризика којима су деца изложена;
- обављање саветодавно-васпитног рада са ученицима;
- васпитање у слободном времену.

РЕД.БРОЈ	АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ	РАЗРЕД	ИЗВРШИОЦИ	САРАДНИЦИ
1.	Безбедност деце у саобраћају	Током школске године у трајању од 8 месеци	IV и VI разред	Представници МУП-а Републике Србије	Одељењске старешине IV и VI разреда
2.	Полиција у служби грађана				
3.	Насиље као негативна појава				
4.	Превенција и заштита деце од опојних дрога и алкохола				
5.	Безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа				
6.	Превенција и заштита деце од трговине људима				
7.	Заштита од пожара				
8.	Заштита од техничко-технолошких опасности и природних непогода				

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, односно старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења.

Програмом сарадње са породицом, школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељим, односно старатељима деце и ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедностних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивање севеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја.

Програм сарадње са породицом обухвата и организују отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи, односно старатељи могу да присуствују образовно-васпитном раду.

Ради праћења успешности програма сарадње са породицом, школа, на крају сваког полугодишта, организује анкетирање родитеља, односно старатеља, у погледу њиховог задовољства програмом сарадње са породицом и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште.

Мишљење родитеља, односно старатеља, добијено као резултат анкетирања, узима се у обзир у поступку вредновања квалитета рада школе.

Циљ:

Укључивање родитеља у систематски васпитни рад школе, као и праћење и подстицање развоја њихове деце и усклађивање педагошког деловања. Организовати облике активности који ће:

- подићи на виши ниво партнерство родитеља-школа
- пружити помоћ и подршку родитељу при обављању педагошке функције

Задаци:

- допринети складном деловању породице и школе у образовању и васпитању ученика
- инсистирати на редовној и квалитетној сарадњи родитеља и школе

- остваривати позитивну интеракцију наставник-родитељ
- обезбедити добру информисаност родитеља о променама у образовању и како се то одржава на рад школе и образовање њихове деце

ОБЛИК САРАДЊЕ	САДРЖАЈ	ЗАДУЖЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ
Индивидуални разговори-консултације	Међусобно информисање родитеља и наставника: -о здрављу, психофизичком и социјалном развоју ученика - о резултатима учења и понашања ученика -о ваннаставбун у ваншколским активностима ученика -о условима живота у породици,школи и друштвеној средини -о могућностима и начинима унапређења успеха и развоја ученика	Одељенске старешине сви наставници, према распореду консултација истакнутом на видном месту
Одељенски родитељски састанци	Упознавање родитеља са НПП, уџбеницима, наставницима,облицима и методама рада, кућним редом школе (права и обавезе свих учесника ОВ процеса), -реализација педагошке теме у оквиру педагошког образовања родитеља -договор са родитељима око програма и реализације ескурзије	Одељенске старешине, ПП служба
Саветодавни рад са родитељима ученика који имају тешкоће у понашању и учењу	Различити облици саветодавног рада у зависности од проблема информације, упућивање, праћење резултата спроведених мера	Одељенске старешине Педагог, психолог
	-учествовање у решавању социјалних и здравствених проблема ученика Учествовање у организовању слободног времена ученика	

Сарадња са родитељима у реализацији неких задатака и делова програма школе	-укључивање родитеља у обезбеђивање услова за успешнији рад школе -непосредно укључивање родитеља у акцији уређења, реконструкцију школских објеката и сл.	Директор, одељенске старешине
Заједнички састанци мањих група родитеља и ученика са наставницима	-информације о узроцима неуспеха (породица и школа), последицама по општи успех на крају школске године, утврђивање мера у породицама (обавеза родитеља-ученика-наставника)	Директор, наставници одељенских већа; педагог, психолог
Едукација и информисање родитеља – кутак за родитеље	-Здравствено васпитање(здравствена заштита и превентивна, најчешће обољење деце, телесни развој, ментална хигијена, хигијенске навике, хигијена одевања и рада, најчешће деформације и њихово откањање) - Психолошко образовање (псих.карактеристике детета, проблеми учења и рада, развој индивидуалности, креативности социјализације деце, васпитање за хумане односе међу половима,одговорно родитељство) -Педагошко образовање (васпитна улога породице, обавезе ученика, радно васпитање и морални развој ученика, слободно време)	Педагог, психолог, школски лекар, одељенски старешина, стручњаци ван школе различитих профила
Деловање Савета родитеља	Према дефинисаној улози у Закону	Директор, секретар
Учешће родитеља у Школском одбору	Према правилницима и програмима овог тела	Родитељи чланови
Учешће родитеља у презентацијама стваралаштва и активности ученика и наставника	Према планираним активностима секција, организација, наставника...	Заинтересовани родитељи и наставници координатори рада секција, наставници који врше презентације

Дан отворених врата	Разговор директора, наставника са родитељима, презентација услова, начина рад, постигнућа, планова развоја и сл.	Директор, наставници, стручна служба
---------------------	--	--------------------------------------

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Планиране су наставне екскурзије као облик уптпуњавања знања ученика. Оне ће се реализовати као једнодневне, дводневне и тродневне екскурзије за ученико до I до VIII разреда.

Циљ екскурзије је:

1. да се ученицима организује наставни програм и рад на одабраним дестинацијама;
2. да на изборним локалитетима обнове знање или науче нешто ново о својој земљи, култури и обичајима;
3. упознавање географских и привредних карактеристика земље;
4. упознавање културног, историјског и духовног наслеђа.

Задаци екскурзија су:

1. развијање позитивног односа према националним, културним, етичким и естетским вредностима и спортским потребама;
2. развијање љубави према отаџбини;
3. упознавање начина живота и рада појединих крајева;
4. развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика;
5. развијање и неговање другарства и хуманих односа међу ученицима;
6. међусобно зближавање ученика, ученика и наставника, што их духовно и физички рекреира, доноси задовољство и буди интересовање за сазнањем.
- 7.

Планирана је и настава у природи као посебан вид целодндног организованог васпитно.образовног рада школе, која се остварује ван места становања, у природној средини.

Циљ наставе у природи је:

1. повезивање теоријског са практичним и теренским образовањем;
2. социо-емоционални развој личности ученика;
3. зближавање ученика, развијање пријатељских и других позитивних осећања;
4. навикавање ученика на колективан живот;
5. осамостављивање деце и навикавање на живот и рад у промењеним животним условима;
6. учвршћавање и развијање културних, хигијенских и радних навика као и развој правилног односа према раду, очувању природе, животне средине и љубави према природи.

Задаци наставе у природи су:

1. побољшање здравља, физичких и функционалних способности, хигијенских навика;
2. оспособљавање ученика да самостално уз сарадњу са учитељем стичу нова и
3. природи;
4. развијање љубави према природи, чување животне средине;
5. подстицање стваралачког понашања и развијање културе коришћења слободног времена;
6. упознавање културно-историјских знаменитости, занимања људи, етнографских одлика краја, развијање радозналости, оплемењивање животног и радног простора.

За израду плана ескурзија и школе у природи задужен је тим, који се сваке године формира.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Једна од најважнијих функција школске библиотеке је развијање потреба ученика за читањем. Улога школске библиотеке и библиотекара је значајна у смислу промоције књиге и књижевне културе и реализује се кроз:

ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ
ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНА ДЕЛАТНОСТ	Рад са ученицима: -Упознавање ученика са књижевним фондом и правилима рада у библиотеци; - Развијање читалачких способности ученика; - Оджавање часова у библиотеци; - Организовање рада библиотечке секције	-Непосредан рад са ученицима -Радионице -Књижевни сусреди -подршка у реализацији (огледног) наставног часа -Такмичење одељења у читању, избор појединца-нај читаоца -Активност у оквиру припрема школских приредби
	Рад са наставницима: -Упознавање наставника са књижевним фондом и новим књигама; -помоћ наставницима за одржавање часова; -Планирана набавка нових наслова; -Сарадња са свим активима наставника	
БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ	-Праћење издавачке делатности и планирање набавке књига у договору са ученицима и наставницима; -Обрада књижевног фонда; Обрада књига; Израда дневне, месечне и годишње статистике; -Приказ нових књига; -Праћење читаности књига	-израда зидних новина, уређење тематских паноа -Реализација акције Поклони књигу

КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ	-Анимирање ученика за коришћење књижног фонда; -Презентација нових књига; -Организовање књижевних сусрета и вечери; -Учешће у културним програмима школе; -Неговање завичајности; -Вођење летописа школе.	-Непосредан рад са ученицима -Радионице -Књижевни сусрети - Подршка у реализацији (огледног) наставног часа -Такмичење одељења у читању, избор појединца-нај читаоца -Активности у оквиру припрема школских приредби -Израда зидних новина, уређење тематских панела -Реализација акције - Поклони књигу
СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ	-Стално праћење издавачке делатности; - Праћење литературе из области библиотекарства; -Присуствовање семинарима, саветовањима, стручним састанцима које организују библиотеке;	
ОСТАЛИ ПОСЛОВИ	-Израда програма и извештаја о раду библиотеке; -Присуствовање седницама наставничког већа; -Посета сајмовима књига; -Сарадња са родитељима; -Текући послови	

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ КОЈИ УТИЧУ НА ОБРАЗОВНО ВАСПИТНИ РАД

ПРОГРАМ РАЗВОЈА ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ

Циљ програма:

Циљ програма је развој ученика друштвена укљученост.

Задаци:

- формирање Инклузивног тима школе
- идентификовање ученика којима је потребна подршка
- саветодавни разговори са родитељима
- формирање ИОП тимова
- израда индивидуалних планова
- евалуација и праћење

Члан 77.

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09, 52/11, 55/13), предвиђа постојање индивидуалног образовног плана.

За дете и ученика коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, установа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и доноси индивидуални образовни план.

Индивидуални образовни план (у даљем тексту: ИОП) је посебан документ којим се планира додатна подршка у образовању и васпитању за одређено дете и ученика, у складу са његовим способностима и могућностима.

Циљ ИОП-а је оптимални развој детета и ученика, укључивање у вршњачки колектив и остваривање општих и посебних исхода образовања и васпитања, односно задовољавања образовно-васпитних потреба детета и ученика.

ИОП се израђује на основу претходно реализованих и евидентираних мера индивидуализације и израђеног педагошког профила детета и ученика.

ИОП се израђује према образовно-васпитним потребама детета и ученика и може да буде заснован на:

- 1) прилагођавању начина рада, као и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад (ИОП 1);
- 2) прилагођавању и измени садржаја образовно-васпитног рада, исхода и стандарда постигнућа (ИОП 2);
- 3) обogaћивању и проширивању садржаја образовно-васпитног рада за дете и ученика са изузетним способностима (ИОП 3).

Доношењу ИОП-а 2, претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а 1, као и прибављање мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.

Изузетно, за ученика који образовање стиче остваривањем ИОП-а 2, осим наставног програма, може да се измени и наставни план, на основу мишљења интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.

ИОП доноси педагошки колегијум установе на предлог стручног тима за инклузивно образовање, односно тима за пружање додатне подршке детету и ученику (у даљем тексту: Тим).

Тим у школи чини наставник разредне наставе, односно наставник предметне наставе, одељењски старешина, стручни сарадник, родитељ, односно старатељ, а у складу са потребама ученика и педагошки асистент, односно пратилац за личну помоћ ученику, на предлог родитеља, односно старатеља.

Родитељ, односно старатељ даје сагласност на спровођење ИОП-а, у складу са законом.

У првој години уписа у установу, ИОП се доноси и вреднује тромесечно, а у свакој наредној години два пута у току радне, односно школске године.

Право на ИОП има и ученик који има потребу за додатном подршком у образовању и васпитању због тешкоћа у приступању, укључивању, учествовању или напредовању у васпитно-образовном или образовно-васпитном раду, ако те тешкоће утичу на остваривање општих исхода образовања и васпитања, а нарочито ако дете, односно ученик:

1. има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју);
2. има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма);
3. потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи);
4. из других разлога остварује право на подршку у образовању.

Право на прилагођен и обogaћен начин образовања по ИОП-у има и ученик са изузетним способностима који стиче основно образовање и васпитање.

Прикупљање података

Наставник, односно стручни сарадник прати развој и напредовање ученика у току учења и развоја вештина за учење, социјалног развоја, развоја комуникације и самосталности.

Ако у поступку праћења напредовања детета, односно ученика, наставник или стручни сарадник, утврди да ученик не остварује очекиване исходе образовања и васпитања или су резултати које ученик остварује значајно изнад нивоа општих и посебних стандарда, приступа се прикупљању података, ради формирања неопходне документације за пружање одговарајуће подршке у образовању и васпитању.

Наставник, односно стручни сарадник поред већ датих података о ученику, прикупља податке из различитих извора (од родитеља, односно старатеља детета или ученика, стручњака ван образовне установе који добро познаје дете, односно ученика, од вршњака и самог детета, односно ученика, на начин на који је то могуће), при чему се користе различите технике (систематско посматрање активности детета, односно ученика у различитим ситуацијама, тестирање, као и интервјуисање и попуњавање упитника од стране ученика и других који познају дете, односно ученика). Медицински налази су, по потреби, саставни део документације.

На основу прикупљених података и документације стручни сарадник координира израду и у сарадњи са наставником израђује педагошки профил детета, односно ученика. Педагошки профил садржи опис образовне ситуације ученика и основ је за планирање индивидуализованог начина рада са учеником.

Предлог за утврђивање права на ИОП

Предлог за утврђивање права на ИОП може да поднесе Стручни тим за инклузивно образовање, а на основу процене потреба за ИОП-ом коју може да даје наставник, стручни сарадник, или родитељ ученика.

Установа писменим путем обавештава родитеља, односно старатеља да је поднет предлог за утврђивање права на ИОП. Покретање предлога за утврђивање права на ИОП, спроводи се по истом поступку за сваког ученика за кога је процењено да му је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, независно од тога да ли се ИОП израђује за ученика који има тешкоће у учењу или за ученика са изузетним способностима.

Стручни тим за инклузивно образовање подноси предлог за доношење ИОП-а ако ученик не постиже исходе образовања, односно опште и посебне стандарде постигнућа због сметњи у развоју и инвалидитета, или ако би ученик, због његових изузетних способности, могао да постигне или већ постиже резултате који су изнад нивоа општих и посебних стандарда. Предлог садржи наводе и образложене разлоге за подношење предлога за утврђивање права на ИОП, као и доказе о претходно организованом индивидуализованом начину рада са дететом, односно учеником.

Родитељ, односно старатељ својим потписом потврђује да је у потпуности упознат са поднетим предлогом за утврђивање права на ИОП, разлозима за његово подношење и да је сагласан да се приступи изради ИОП-а.

Изузетно, ако родитељ, односно старатељ не да сагласност за израду ИОП-а, ни након предузетих мера од стране стручног сарадника, односно наставника ученика или стручног тима за инклузивно образовање, ради заштите ученика, примењује се индивидуализовани начин рада, без ИОП-а.

Право на заштиту података

Подаци прикупљени од стране Тима за пружање додатне образовне подршке ученику, ради израде ИОП-а, морају бити заштићени од злоупотребе и не смеју се користити у друге сврхе без сагласности лица чија је сагласност неопходна за спровођење ИОП-а. Школа је дужна да обезбеди заштиту података детету, односно ученику у току остваривања права на ИОП.

ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ У ОБЛАСТИ ИНКЛУЗИВНЕ НАСТАВЕ			
Подручје рада	Активности	Носиоци активности	Резултати активности
1.Израда оперативног плана	Садржај оперативног плана: 1.подручја рада 2.активности 3.носиоци активности 4.временске реализације актуелности 5. резултати активности	Тим за инклузију	Сви носиоци активности учествују у изради програма и евалуирају готов и усвојен оперативни план
3.Евиденциј ученика са сметњама у развоју	Рад у Стручним већима Подела литературе	Едуковани чланови колектива	Број одржаних састанака
	Запажања учитеља и наставника о деци са сметњама и тешкоћама и учења у развоју	Сви учитељи и одељенске старешине, перс.систент, педагог, психолог директор	Укупан број евидентираних ученика

	Процена психомоторног развоја деце са сметњама у учењу	Интерресорна комисија психолог, педагог	Укупан број реализованих процена
	Формирање базе података о деци са сметњама тешкоћама у учењу	Тим за инклузију, тимови за подршку ученику	Оформљена база података за све ученике Школе
4. Подршка субјектима образовно-васпитног рада	Стручно усавршавање у области инклузије	Сви учитељи и одељенске старешине, предметни наставници, психолог и педагог школе, директор	Број реализованих едукација и број убучених наставника
	Саветодавно инструктивни рад са свим учитељима и наставницима на састанцима Стручних веча	Едуковани чланови колектива психолог и педагог школе Тим за инклузију	Укупан број састанака Стручних већа
	Индивидуални рад са децом са сметњама и тешкоћама у раду и развоју	Педагог школе Сервисни центар, разни профили стручњака	Укупан број деце обухваћен индивидуалним третманом
	Саветодавно инструктивни рад едукованих чланова колектива	Едуковани чланови колектива Тим за инклузију	Укупан број састанака
	Индивидуални и групни рад са родитељима деце са тешкоћама и сметњама у учењу и развоју	Учитељ, одељењски старешина, психолог, педагог	Укупан број родитеља обухваћених саветодавним радом

5.Сарадња са Центром за социјални рад	Сарадња са Социјалним радницима	Одељенски старешина психолог, педагог Директор	Размена информац. Прикупљање података Анализа података
6.Сарадња са здравственим службама	Сарадња са Развојним саветовалиштем Дома здравља Сарадња са Интересорном комисијом	Одељенски старешина психолог, педагог Директор	Размена информација Прикупљање података Анализа података
7.Сарадња са локалном заједницом	Сарадња са ШОСО „Милан Петровић“	Одељенски старешина психолог, педагог Директор	Укупан број деце обухваћене сарадом број и врста контакта
8.Стручно усавршавање	Праћење ефеката стручног усавршавања	Одељенски старешина педагог директор	Израђени евалуциони упитници написани извештаји
9.Аналитичко истраживачки рад	Израда и анализа евалуционих упитника	Тим за инклузију	Прикупљени подаци написани извештаји предложени даљи кораци
	Анализа података на основу документације тима-евиденција деце	Тим и подтимови за инклузију	Прикупљени подаци написани извештаји предложени даљи кораци
	Анализа података добијених евалуцијом и документацијом рада ИПП и ИОП	Учитељ, одељенски старешина, ОВ Тим за инклузију	Прикупљени подаци написани извештаји предложени даљи кораци
10.Вођење документације	Израда Годишњег плана за инклузију		Написани годишњи план
	Израда оперативног плана активности		Написани оперативни план
	Израда и ажурирање базе података		Ажурирана база података

	Вођење документације о активностима Тима за инклузију	Тим за инклузију Директор Чланови подтимова	Уредна документација о активностима
	Израда полугодишњег и годишњег извештаја Тим за инклузију		Написани полугодишњи и годишњи извештаји

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

У оквиру Програма безбедности и здравља на раду, орган управљања у школи је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, донео два општа правна акта која уређују тематику везану за безбедност и здравље на раду запослених и ученика. То су Правилник о безбедности и здрављу на раду и Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује основна школа „Слободан Бајић Паја“ из Пећинаца.

Правилником о безбедности и здрављу на раду се у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду уређује спровеђење безбедности и здравља на раду запослених у школи, у циљу стварања безбедних услова рада, заштите живота, здравља и радне способности запослених.

Право на безбедност и здравље на раду имају и друга лица која учествују у радном процесу, а нису у радном односу код послодавца, као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова код послодавца, ако је послодавац о њиховом присуству обавештен.

Школа је дужна да спроводи мере безбедности и здравља на раду у виду:

- Превентивног и периодичног прегледа и испитивања опреме за рад
- Испитивања услова радне околине
- Доношења акта о процени ризика
- Оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад
- Вођења евиденција везаних за повреде на раду
- Осигурања запослених од повреда на раду

Запослени у школи су дужни да:

- поштују прописе о безбедности и здрављу на раду
- обавесте Послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности која би могла да утиче на безбедност и здравље на раду
- наменски користе средства и опрему личне заштите
- подвргну се провери да ли су под утицајем алкохола или других опојних средстава по налогу лица за безбедност и здравље на раду
- истакну своје здравствене недостатке приликом ступања на рад
- учествују у пружању прве помоћи приликом повреде на раду, и
- да не пуше где је то забрањено.

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа обезбеђује се ученицима право на заштиту и безбедност и то:

- у школској згради и школском дворишту,
- на путу између куће и школе,
- ван школске зграде и школског дворишта – за време остваривања образовно-васпитног рада или других наставних и ваннаставних активности које организује школа.

Одељењски старешина и предметни наставници су у обавези да у свакодневном контакту са ученицима, а нарочито на часовима одељењске заједнице и одељењског старешине, ученике упознају са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у школи и извођења других активности које организује школа, као и са начином понашања којим би се те опасности могле избећи или отклонити.

Школа сарађује са државним органима, органима општине и другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровеђења мера утврђених овим правилником.

ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Реализација школског програма ће бити континуирано праћена, вреднована и самовреднована од стране самих актива за развој школског програма, педагошке службе и управе школе, ослањајући се на протоколе из Приручника о самовредновању, непосредан увид у наставни процес, проверу ученичких постигнућа и материјалних показатеља њихове успешности. Размена искуства и идеја са активима и службама других школа, као и надлежним просветним институцијама, допринеће објективнијем сагледавању квалитета остварења школског програма.

Реализација школског програма биће праћена на нивоу постигнућа ученика, професионалног ангажовања наставника, мишљења другог наставног особља и управе школе, стручне службе, затим родитеља и локалне заједнице, као и стручних институција и просветних власти. Посебно ће бити настављена сарадња са школом „Антун Скала“ и надлежних служби по питању прављења индивидуалних планова за ученике са сметњама у развоју и праћења њиховог напредовања.

Ученичка постигнућа ће се вредновати полазећи од њихових развојних карактеристика и потреба, и напредовања у смислу остваривања планирних исхода. Та процена ће се вршити кроз непосредну сталну комуникацију, усмене и тестовне провере, скала за индивидуално праћење напредовања и ученичке досијее. При томе ће се имати у виду и активност и задовољство детета, као и групна динамика и атмосфера у одељењу.

Активности наставника биће договаране, усклађиване и праћене на састанцима Стручног актива и ПП службе, затим кроз консултације са надзорницима за осигурање квалитета, посете другим школама и размену искуства и идеја са њима. Пратиће се остваривање исхода и проналазити, поредити и размењивати најбрже и најефикасније методе, активности и наставна средства за њихову реализацију.

Родитељи и локална заједница такође ће бити укључене у процену квалитета и целисходности напредовања ученика, а на основу претходног упознавања са очекиваним циљевима и исходима.

Тим за развој школског програма прати реализацији у квалитет школског програма кроз своје годишње планове рада и предлаже мере за унапређивање на годишњем нивоу које могу бити основа за евентуалне анексе програма.

Оквирни план рада Тима

АКТИВНОСТИ	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	МЕСТО РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ
Конституисање актива за текућу годину	Септембар	Школа	Избор координатора, подела задужења у тиму	Директор, координатор
Израда програма рада за текућу школску годину.	Септембар	Школа	Дефинисање активности, начина реализације, временске динамике и носилаца активности	Координатор, актив.
Упознавање са школским програмом.	Септембар октобар	Школа	Увид у школски програм и анализа садржаја.	Сви чланови актива.
Праћење реализације ШП у текућој школској години. Израда критеријума вредновања остваривања начела за израду школског програма	Континуирано од септембра	Школа	Сакупљање података и анализа, формирање евиденције кроз табеле.	Сви чланови актива.
Корекције ШП	Током године	Школа	Анекси у складу са: - Програмима наставе и учења - Законом о основама система образовања и васпитања, - Закон о основном образовању, - Акционим плановима Тима за развојно планирање и самовредновање.	Директор, стручни сарадник, актив, руководиоци стручних већа.
Праћење измена ШП.	Током године	Школа	Сакупљање података, анализа, формирање листа.	Сви чланови актива.

Иновирање ШП у складу са потребама у оквиру законске регулативе.	Током године	Школа	Анекси у складу са: - Програмима наставе и учења - Законом о основама система образовања и васпитања, - Закон о основном образовању, - - Акционим плановима Тима за развојно планирање и самовредновање.	Стручна већа, актив, стручни сарадник, директор.
--	--------------	-------	--	--

ПРИЛОЗИ:

- Индивидуални образовни планови

- Табеларни приказ програма обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање.

На седници Школског одбора одржаној 14.3.2022. године разматран је и усвојен Школски програм од првог до осмог разреда за школску 2022/2023. годину до 2025/26. године.

Председник Школског одбора

М. П.

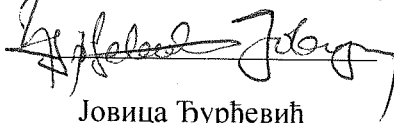
Директор школе

Јовица Ђурђевић

Милијана Срдић

На седници Школског одбора одржаној 14.3.2022. године разматран је и усвојен Школски програм од првог до осмог разреда за школску 2022/2023. годину до 2025/26. године.

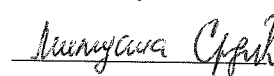
Председник Школског одбора

Јовица Ђурђевић

Директор школе

Милијана Срдић